

**UTRIP OBČINE
LUKOVICA**

Rokovnjač

**INFORMATIVNO
ZABAVNI
ČASOPIS**

Poštnina plačana pri p
1225 Lukovi

Skl. ubiteljskih kultur
d. osti Domžale
Letn. 8
Veli. 8
IZD. JA C 11
janska 61

1230 Domžale

OBČINA LUKOVICA

vabi na

PROSLAVO OB PRAZNIKU OBČINE LUKOVICA

v petek, 7. septembra 2001, ob 20.00 uri,
v Kulturnem domu Janka Kersnika v Lukovici.

SODELUJEJO:

Slavnostni govornik:

**g. Anastazij Živko Burja, župan Občine
Lukovica**

**Turistična zveza Občine Lukovica
s predstavitvijo Turističnega vodnika
občine Lukovica**

Leseni rogisti iz Moravč

Planinsko društvo Blagovica

Športno društvo Krašnja

Godba Lukovica

Počitnice se poslavljajo

SPOŠTOVANI UREDNIK GLASILA ROKOVNJAČ

Morda gledam kritično ali manj kritično na razna obvestila, pohvale in dejanja. Toda ne moremo mimo tega, kar je bilo objavljeno v zadnjem glasilu Rokovnjač. Vse lepo in prav, da se objavljajo slabi in dobri prispevki ali celo fotografije. Mislim pa, da se je treba najprej vprašati, kaj je resnica, ne pa samo slikati in napisati kako, kdaj, kje in zakaj. Pri sliki iz rokovnjaškega gozdička bi se lahko vprašali, ali je res krivo TOD za vse to, kar je grdo in zanemarjeno. Nihče pa se ne vpraša, kaj pa, če so to naredili udeleženci privatnih piknikov ali zabav. Vprašam vas, kdaj ste poslikali in objavili vandalizem, ki se dogaja na objektih v rokovnjaškem gozdičku. Kje so te fotografije, kjer je viden odnos nekaterih do objektov, ki so namenjeni širši uporabi in katere so gradili člani Turističnega društva za potrebe Turističnega društva in širše skupnosti. Paviljoni so vsi razbiti, v nekaterih je uničena električna napeljava, WC je brez vrat... Nihče se ne vpraša, koliko je stalo in koliko bo še stalo popravilo vsega tega. Vsakokrat, ko grem skozi gozdiček, me zaboli srce, ko si ogledujem vandalizem na objektih. Ali je res v naši občini oz. naši krajevni skupnosti toliko občanov in krajanov, ki jim ni mar za stvari, ki so namenjene vsem in ne samo nekaterim? Objekti v rokovnjaškem gozdičku so zgrajeni tudi za mlade, da jih bodo mogoče kdaj uporabili tudi sami za kako zabavno prireditev, da vsega tega, kar stoji v gozdičku, nismo gradili za nas starejše. Ali jih je res potrebno uničiti! Ko smo člani TOD gradili objekte (iz denarja, ki smo ga pridobili z raznimi prireditvami in z lastnim delom), smo mislili tudi na rod, ki prihaja za nami in bodoče rodove, da bodo lahko ohranjali dediščino našega kraja in naših rodov. Upam, da bodo vsi, ki veselo uničujejo objekte, ugotovili, da se lahko zabavajo tudi drugače in ne le z nasilnim obnašanjem. Če mladi nimajo kaj "početi", naj se pridružijo Turističnemu društvu in skupaj bomo lahko organizirali ROKOVNJAČE, ki že nekaj časa spiyo. Saj velikokrat slišim očitke, da ni rokovnjačev, vendar je vzrok, ta da ni ljudi, ki bi bili pripravljeni pomagati pri izvedbi take prireditve. Zato mislim, da je lažje kritizirati, kakor pa pomagati pri izpeljavi.

predsednik TOD Brdo Lukovica
Franc Pavšek

Uredniški odbor:
Člani: Maja Smrkolj,
Iztok Obreza, Marta Lavrič,
Marijana Grošelj
Lektorica: Ivica Ogorevc
Tehnični urednik: Božo Stupica
Glavni in odgovorni urednik:
Vili Golob
Rokovnjač izhaja
v nakladi 1650 izvodov,
prejemajo ga vsa gospodinjstva
na dom.
Naslov: Lukovica 46
1225 Lukovica
www.Lukovica.si
Tisk: Kočevski tisk

V PREMISLEK NAŠEMU UREDNIKU ROBINU!

Redno prebiram članke našega Rokovnjača. Število izdaj je že kar precejšnje, vendar ugotavljam, da sprejemate samo pohvale, opisujete vaše delo... za stiske, krivice, morda tudi zdrahe in ostale težave v naši občini pa največkrat ni mesta v tem glasilu. Spoštujem vrednote predpostavljenih, kulturo, vero in vse, kar se lepega dogaja v moji bližini. Razočarana ugotavljam, da je v glasilu mnogo stvari, ki se odmikajo od resnice in stvarnih dejanj. Politike ne maram, ljubim naravo in življenje. Pohvala vam vsem, ki pišete o uspehih: da bi jih bilo v bodoče še veliko! Napisati pa hočem še: **Ne zatiskajte si oči ob stiskah vaših občanov! Želim, da prisluhnete in z odprtimi očmi pogledate resnici v oči.** Trdim, da bo svet lepši za vse, tudi za nas, ki zaupamo v naravo in njeno bogastvo. Za lepši dan, četudi s košem na rami, sama sebi zavriskam in pričakujem še mnogo lepih in uspešnih dni. Kaj pa vi naredite za lepši dan?

Frančiška Maselj

SDS

**Občinski odbor
socialdemokratov iz občine
Lukovica**
čestita

*vsem občanom občine
Lukovica za občinskem praznik,
4. septembra, na rojstni dan
pisatelja Janka Kersnika.
Šolarjem, ki bodo prvič prestopili
šolski prag, pa želimo varno
vožnjo v šolo, kakor tudi vsem
ostalim šolarjem, in uspešno
šolsko leto 2001-2002. Voznikom
pa želim malo več strpnosti in
pazljivosti do mladih, še vedno
razigranih šolarjev.
Socialdemokrati se trudimo za
boljši in prijetnejši jutri v naši
občini za vse občane. Čestitke in
željam se pridružuje tudi
Krajevni odbor socialdemokratov
s Prevoj.*

*Predstavniki za stike z javnostjo
pri OO SDS Lukovica, Danilo Kastelic*

KONČNO STE ZAPISALI

Dolgo sem že čakal na pisne pripombe o delu našega uredniškega odbora. Po izidu zadnje številke sem prejel dve, ki ju tudi v celoti objavljamo.

Predsednik Turističnega opeševalnega društva Brdo - Lukovica, gospod France Pavček, nas opozarja, da mnogih nepravilnosti, ki se gode v našem prostoru, ne opišemo. Prav ima! Zato pozivam vse, ki te nepravilnosti bolje poznate, da mi jih sporočite. Prav radi bomo pisali o njih, posebej, kadar bomo verjeli, da bo naše pisanje pripomoglo k rešitvi. Pa tudi konkretne akcije bomo poskušali organizirati povsod, kjer bomo to zmogli. Fotografijo smeti v rokovnjaškem brlogu in pismo gospoda Pavška sem pokazal mladim. Odzvalo se jih je sedemnajst in še ena starejša oseba. Nabrali smo 21 vreč smeti in menimo, da je sedaj rokovnjaški gozdiček in brlog očiščen. Pri tem delu nas je opazil Stanislav Smrkolj in nas povabil na malico. Nismo pa odstranili smeti ob gozdičku, ki jih očitno puščajo vrtničarji in menimo, da bodo zanje poskrbeli sami.

Mladi so za...

Pismo gospe Frančiške Maselj bi lahko vsebovalo več podatkov o ljudeh v stiski, tako bi člani uredništva lahko storili več tudi v teh primerih. Že dalj časa vas prosim, da mi pišete o stiskah in nepravilnostih, ki se dogajajo. Res pa je, da težave, ki jih ne poznam, ne morem opisati, še manj pa reševati. Na vprašanje, kaj naredim za lepši dan, pa težko odgovorim. Verjetno ni bilo namenjeno samo meni, ampak vsem bralcem. Sam se trudim narediti kar največ, zlasti za mlade. Koliko pa sem uspešen, ne vem. Vem pa, da me osreči vsaka odkrita in poštena beseda, četudi včasih zaboli.

V tem Rokovnjaču boste brali o razvojnem programu Občine. Upam, da boste našli čas ter temeljito premislili, kaj je za našo dolino dobro, in svoja mnenja posredovali občinski upravi. Lahko pa tudi nam.

"Spoznavajmo svojo domovino" je projekt, ki se za to leto izteka. V soboto, 1. septembra, vabimo vse udeležence izletov in njihove starše na srečanje, ki bo v Gradišču v brunarici, kjer se bomo dogovorili, kako naj delamo v bodoče. Prijave v uredništvo!

Vsem občanom želim v imenu uredništva prijetno praznovanje občinskega praznika.

urednik

LDS

Liberalna demokracija Slovenije

Ob občinskem prazniku, 4. septembra, želimo vsem občanom Občine Lukovica prijetno praznovanje in mnogo delovnih in življenjskih uspehov.

OO LDS

SPOŠTOVANE OBČANKE IN OBČANI!

Letošnji 4. september pomeni že naše 4. krajevno praznovanje v samostojni občini. Pomeni dan, ko pregleujemo naše skupne dosežke in se jih upravičeno veselimo ali pa kritično ocenimo naše ravnanje in pogumno priznamo napake, ki nas morajo vedno nekaj naučiti. Zato pogumno zastavimo vse sile in sposobnosti za nove smerice naše skupne prihodnosti. Kajti pot je prava; cilji pa so veliki, pogojeni z različnimi danostmi, splošnimi spremenljivkami in negotovostjo, vedno pa uresničljivi s postopnimi koraki. Želje so bile in vedno bodo večje od naših potreb in možnosti, saj v času bliskovitega razvoja na vseh področjih ne moremo drugače.

Spoštovane občanke in občani

Tudi v tem letu imamo v naši občini pokazati veliko novega: v Zdravstvenem domu v Lukovici tečejo še zadnja dela 2. obnovitvene faze, kar financiramo ZD Domžale skupaj z Občino Lukovica. Tako bodo naši občani odslej lažje obiskovali splošnega zdravnika in zobozdravnika, saj bodo posamezne ambulanse (tudi obe otroški ambulanti) ločene; del teh storitev bo zdaj tudi v prvem nadstropju.

Pridobili bomo tudi izredno pomembne objekte za naše kraje, to sta Čebelarški center Slovenije in pa Vzgojnovarstveni zavod - otroški vrtec na Prevojah. Prvi bo za nas pomenil odprta vrata, tako za promocijo našega turizma, ki bo ob vseslovenskem pomenu tega doma gotovo najpomembnejši, kot tudi za razvoj čebelarške dejavnosti. Vrtec pa seveda čakamo že kar nekaj časa; no, zdaj je pridobljeno gradbeno dovoljenje in dela so stekla. Rok izgradnje je eno leto in naslednje leto se v teh prostorih veselimo z Vami, spoštovani občani, otroškega vriska.

Tudi na kulturnem področju nismo zapali; v okviru lanskega občinskega

praznika je bila prenovljena dvorana Janka Kersnika v Lukovici, letos pa z obnovo pričenjamo v Kulturnem domu v Šentvidu.

Vsa ostala dela tako na komunalnem področju kot drugod, potekajo v skladu z načrti in seveda možnostmi našega skromnega proračuna.

Dragi občani, ob občinskem prazniku lahko rečem, da je napredek viden na vseh področjih našega življenja in dela. Marsičesa ne bi bilo brez samostojne občine. O finančnih težavah ob slovesnem trenutku ne bi razpredal, prednostne naloge pa so znane.

Dragi občani, ob občinskem prazniku sprejmite moje iskrene želje in zahvalo za vso podporo, tako moralno kot materialno, ob številnih delih in akcijah, ki vselej obrodijo sadove. Še vedno velja, da s složnostjo in razumevanjem dosežemo največ.

Želim, da se udeležite kulturne prireditve v petek, 7. septembra, v Kulturnem domu Janka Kersnika v Lukovici, kjer bo svoje rojstvo zagledal tudi naš novi turistični vodnik, ki smo ga izdali skupaj s Turistično zvezo. Srečno!

ŽUPAN:
Anastazij Živko Burja

V okviru praznovanja občinskega praznika (4. september)

**bo v sejni sobi Občine Lukovica
v petek, 7. septembra 2001,**

potekala slavnostna seja občinskega sveta.

Seja se bo začela ob 19.00 uri.

Vabljeni!

**župan Občine Lukovica
Anastazij Živko Burja, l.r.**

PO AVTOCESTI DO KRTINE ŽE AVGUSTA?

Izvajalci v zadnjem času pospešeno dokončujejo dela na avtocestnem odseku Šentjakob - Blagovica, pododsek Šentjakob - Krtina. Vse kaže, da bo DARS-u res uspelo uresničiti že večkrat dane obljube o odprtju avtoceste do Krtine. Zadnja verzija govori o datumu 28. avgust - tega leta, da ne bo pomote.

Ali lahko tokrat upravičeno verjamemo, da jim bo uspelo?

Kratek izlet po bodoči avtocesti s kolesom, mimogrede, avtocesta je trenutno pravi raj za kolesarje in rolerje, nas priča o tem, da gre tokrat zares. Glavna dela na objektih (nadvozi, mostovi, podvozi, ...) so končana, delavci pa izvajajo zaključna dela (nameščanje odbojnih ograj, smernikov, prometne signalizacije in podobno), katerih narava ni tako zahtevna, da ne bi bila končana v predvidenem roku. Še največ dela čaka izvajalce na odseku mimo Domžal proti Študi do Dragomlja, pa vendarle, pričakujemo presenečenje.

Seveda ima vsaka zadeva dve strani. Dobro in slabo. Kaj bo dobrega, najbrž ni potrebno posebej poudarjati. Slaba stran vsega tega pa je, da lukoviška občina z odprtjem pododseka Šentjakob - Krtina zaenkrat "nič" ne pridobi, še več, upra-

Nekatere stvari bo še za postoriti

vično lahko sklepamo, da bomo deležni prometnega kaosa, ki bo nastajal v križišču Želodnik. Križišče Želodnik bo v prvi fazi semaforizirano, z moravske strani pa zgrajen dodatni pas za desno zavijanje. Semaforizacija križišča je s stališča prometne varnosti nujna, žal pa to pomeni tudi manjšo propustnost križišča in posledično zastoje vozil. Kakšne bodo kolone, pa bomo lahko kmalu videli.

Kakor koli že, spodbudno je, da je Vlada RS potrdila nacionalni program gradnje avtocestnega križa, kar pomeni, da so sredstva zagotovljena. Torej lahko pričakujemo, da bo gradnja z enako intenziteto potekala tudi skozi lukoviško občino. Z malce sarkazma lahko dodamo, vsaj do Kompelj, kjer je predvidena cestninska postaja.

POVPRAŠAL SEM TOMAŽA

Naše življenje je močno vezano na razno komunalno dejavnost, saj je to široko področje, ki največkrat vpliva na naše bivanjsko počutje. Dežurni krivec za vse neurejene zadeve v naši občini pa je gospod Tomaž Cerar. Pa vendar se nenehno trudi, da bi z malo denarja, ki je za te potrebe odmerjen v občinskem proračunu, naredil kar največ.

Najbolj je zadovoljen, da je končno urejena kanalizacija Brdo. Priključena je osnovna šola, župnišče, stanovanjska hiša in Čebelarški center.

Izjava se ocena škode po letošnjem neurju. Pri odpravi posledic je sodeloval tudi komunalni obrat. Izvedena je dokončna sanacija plazu pri domačiji Urankar v Prelesju. Izvedena je revizija projekta dokončne sanacije plazu pri domačiji Urankar v Spodnjih Lokah. Za spodnji del tega plazu pri domačiji Maselj pa se le-ta pripravlja. Največji problem pri teh sanacijah so finančna sredstva, ki edina zavirajo hitrejšo izvedbo del. Povsem drugače je pri kanalizaciji v Rafočah, kjer so največji problemi pri pridobivanju služnosti in v zvezi s tem stalno iskanje novih variant za traso. Očitno se ljudje ne zavedajo, da se s tem gradnja draži in odmika končna realizacija projekta.

Posebno zanimiv je vodovod Veliki Jelnik. Rezervoar je zgrajen in hiše so priključene, vodo pa ljudje uporabljajo iz starih virov. Neuporabljena voda pa bo sčasoma postala oporečna. Smiselnost velike investicije tako postaja vprašljiva. Marsikateri občani bi z veseljem plačali tistih nekaj sto tolarjev, da bi lahko pili neoporečno vodo, pa morajo žal še vedno čakati, da bodo prišli na vrsto.

Krajan Prevoj me je opozoril na dovozno cesto k bajerju. Tomaž odgovarja, da bi bil problem hitro rešljiv, v kolikor bi lastniki zemljišč soglašali z ureditvijo. Mar-

Komunalcem dela ne zmanjka

sikateri problem bi bil hitreje rešljiv, če bi v reševanju sodelovali vsi, ki so prizadeti. Tako pa pobude posameznikov dostikrat niso izvedljive. Ne dogaja se redko, da ljudje zapišejo svoje želje in potrebe na papir, ga oddajo občini in nato le še sprašujejo, kdaj bo narejeno. Tisto, kar bi sami lahko storili, ne store, in tako se ob majhnem občinskem proračunu njihove želje odmikajo v daljino prihodnosti.

V Šentvidu so obnovili ostrešje cerkve. Tu se je posebno izkazal tesar Strmšek s svojo ekipo. Tomaž je tu sodeloval le kot župljan in pri tem spoznal, da kar precej Gorenjcev živi v teh krajih. Pa to le mimogrede.

Najvažnejše se je zgodilo prav na dan mojega obiska. Prispelo je gradbeno dovoljenje za izgradnjo vrtca. Tako veselo je

pomahal z njim, kot bi zadel sedmico. Tako se bo izgradnja vrtca, po zaključnem razpisu, lahko pričela.

Z jesenjo se bodo obnavljale gozdne poti, s katerimi lastniki gozdov večkrat kaj slabo gospodarijo. Nujnih vzdrževalnih del na občinskih cestah in javnih poteh pa tako nikoli ne zmanjka.

"Tomaž," ga povprašam, "kaj pravzaprav najbolj potrebujemo za naš napredek?"

"Predvsem pripravljenost ljudi za dogovor o skupnih potrebah. Pa vsaj malo sodelovanja pri tem. Najbolj pa gotovo potrebujemo zavest, da je zadovoljen sosed velika naložba in veliko bogastvo za vsakega človeka. Ob taki zavesti bi tudi s sredstvi, ki so nam na voljo, napredovali dosti hitreje."

V. G.

PREBOJ VODNEGA ROVA DRTIJSČICA

Sv. Jakoba dan je po starih rekih najbolj vroč dan poletja. To sredo, (25. 7.), leta 2001 ob 12. uri so velenjski rudarji iz smeri Krašnja proti Vinjam prebili vodni rov na Drtijsčici. Pod vasjo Vinje se je ob tej slovesnosti zbrala morda največja množica ljudi v tem kraju. Med dvestotimi udeleženci so bili tudi povabljeni visoki gostje - predstavniki: ministrstev, direktorji podjetij izvajalcev projekta, župani občin Moravče in Lukovica, rudarji Rudnika Velenja, domačini, pihalni orkester premogovnika iz Velenja in mnogi drugi.

Slavnostno prireditev je tvoril pihalni orkester, ki je odigral nekaj skladb; nato so nastopili slavnostni govorniki. Predstavnike DARS-a je zastopal Rudi Debatista in med drugim pohvalil izvajalce, da so predor gradili kvalitetno in točno po načrtanih časovnih rokih. Sekretar za energetiko z ministrstva za okolje in prostor dr. Robert Golob je v svojem govoru najprej opravičil svoje minulo delo na ELESU kot neresnične govorice, ki so jih so razširili mediji. V nadaljevanju je izjavil, da se je premogovnik Velenje kot člen v elektrogospodarstvu prvi sam reorganiziral in si sam priskrbel delo s svojim znanjem in da je tudi eden tistih, ki od države ne prosi subvencij. Sledil je govor direktorja premogovnika Velenje dr. Franca Žerdina, ki je med drugim predstavil značilnosti projekta izgradnje in kakšen pomen ima to delo za premogovnik. V imenu župana Občine Moravče je navzoče pozdravila

Srečni dogodek

direktorica občinske uprave. V imenu občine Lukovica je visoke goste pozdravil župan Živko Anastazij Burja in govor končal z anekdoto o novorojencu. Potem se je zaslislalo: Velenjski krti prihajajo na obzorje. Visoki gostje so pohiteli k rovu in kot prvi je rudarjem čestital dr. Robert Golob in dir. Rudnika Velenje dr. Franc Žerdin. Ob robu rova so vsi zbrani nazdravili s šampanjcem, gostitelj pa je nato povabil vse navzoče na zakusko v Krašnje pred vhod v rov, kjer so postregli z dobrotami in štajerskim rogačem, na katerem je pisalo: Zvestoba do rova.

Na javni razpis za izvedbo teh del se je premogovnik Velenje prijavil zaradi bogatih izkušenj pri gradnji takšnih objektov. Rešitev so velenjski rudarji ponudili v sodelovanju z glavnim nosilcem del SCT (d.d.) leta 1999 in bili tudi izbrani. S tem so domači izvajalci potrdili svojo strokovnost in zastavljeni rok izvedbe. Predor je dolg 935 m, ki ima padec šest

promil ali 5,61 m na celotno dolžino predora, premer predora je 3,80 m. Za vsa dela so morali: izkopati preko 15000 m³ hribine, vgraditi preko 200 ton jeklenega ločnega podporja, 4800 kosov panela in preko 3000 m³ brizganega betona.

Zakaj je bilo potrebno graditi ta predor, ki bo stal 640,2 milijona tolarjev, kar je malo manj kot enoletni proračun občine Lukovica. Seveda je glavni krivec za to rečica Radomlja, ki je po melioracijskih in komasacijskih delih dobila izredno rušilno moč. Sedaj povzroča ob vsakem daljšem deževju veliko škode na poljih, objektih in infrastrukturi v občini Lukovica in Domžale. Ogroženost bodoče AC pa je botrovala tudi tej odločitvi, saj (bo) AC poteka tik ob njej in nemalokrat tudi čez njo. Pridobitev novega rova je rešitev pred "tegobami nepredvidljive narave." Odvečna voda iz Radomlje se bo stekala v zadrževalnik - jezero na Drtijsčici pod Gradiščem, od koder jo bodo počasi spuščali nazaj v strugo Radomlje v sušnih obdobjih. Strokovnjaki trdijo, da bo v tem projektu "človek zmagal v boju z naravo".

Na vprašanje direktorici obč. uprave Moravče in županu Živku Burja kakšna (koliko kvalitetna) voda bo tekla iz Moravč in Črnege grabna v bodoče jezero na Drtijsčici, je naš župan v šali dejal, da mu je župan iz Moravč obljubil, da bo pil vodo iz novega so-točja Radomlja-Drtijsčica. Ali bo vse to res in kdaj pa bomo izvedeli tedaj, ko bosta obe omenjeni občini pričeli in končali izgradnjo KANALIZACIJE.

Kdo bo pa do takrat pil to vodo?

Danilo Kastelic

Odgovor na vprašanje v 7. številki glasila

KANALIZACIJA RAFOLČE

Positivno sem bil presenečen, ko so krajan Rafolč izvedli referendum za sofinanciranje izgradnje fekalne kanalizacije. Tako so se zbirala sredstva krajevnega samoprispevka, ki so v celoti na posebnem računu KS Rafolče. Le-ta še niso bila porabljena in se gospodarno obrestujejo. V skupnem sodelovanju s KS Rafolče, gradbenega odbora za izgradnjo kanalizacije in Občine Lukovica so bila opravljena naslednja pripravljala dela: idejni projekt, projekt za lokacijo, lokacijska dokumentacija, trenutno pa se končuje pridobivanje služnostne pravice. Do končne rešitve je bilo potrebno veliko časa, kar pa je pristojnost samih vaščanov. Služnostne pogodbe so potrebne za pridobitev dokončne izdelave projekta PGD in kasneje gradbenega dovoljenja. Investicija pomeni velik zalogaj tako za občino kot tudi za samo KS, zato se bo le-ta izvajala postopoma oziroma z zmožnostjo pridobitve finančnih sredstev. Vse dosedanje stroške (projekti, lokacije, geodet, geometer in notar) je krila Občina Lukovica. Veseli me, da so v naselju Rafolče ljudje, ki jim urejenost okolice in naselja veliko pomeni.

Po dokončni potrditvi projekta Sektorja trajnih sanacij bo pred začetkom ureditvenih del nujno pridobiti upravno dovoljenje, nato pa izvesti javni razpis za izbiro usposobljenega izvajalca. Sredstva za sanacijo so zahtevna, ca. 60 MIO SIT, odobritev le-teh pa je v pristojnosti republike. Tako se bodo sredstva za sanacijska dela pridobivala postopno po projektni dokumentaciji, žal, pa je postopek

dolgotrajen in vmesnih faz ni mogoče preskočiti. Takoj ko bodo sredstva pridobljena, se bo pričela tudi trajna sanacija zemeljskega plazu pod stanovanjskim objektom Sp. Loke 15.

S spoštovanjem!

ŽUPAN:

Anastazij Živko Burja, l.r.

Posvet v Gradišču

PLAZ SPODNJE LOKE 15

Novembra 1998 je bil po neurju sprožen plaz pod stanovanjskim objektom Spodnje Loke 15. Občina Lukovica je izvedla začasno sanacijo tako, da je v spodnjem delu odstranila plaz in sanacijo izvedla s piloti. Plaz si je ogledala tudi državna komisija za sanacije v juliju 1999 v prisotnosti župana in občinske uprave. Novembra l. 1999 nas je stranka ponovno obvestila o nadaljnjih razpokah na hiši in plazenju tal in posredovala tudi strokovno mnenje Zavoda za gradbeništvo Slovenije. Občina Lukovica je nato naročila pri podjetju Georing iz Maribora izdelavo geotehničnega poročila in PGD, PZI projekta za izvedbo sanacije zemeljskega plazu pod stanovanjskim objektom (maj 2000), saj brez projekta dela niso mogoča. Projekt je bil dostavljen občini novembra 2000 in takoj posredovan strokovni komisiji na Ministrstvo za okolje in prostor, Upravi RS za varstvo narave in Sektorju trajnih sanacij v potrditev. Istočasno smo posredovali MOP-u ter izdelovalcu projekta-Georingu iz Maribora tudi fotografirano dokumentacijo, ki jo je posredovala stranka o povečani gmotni škodi na stanovanjskem objektu Sp. Loke 15. Januarja 2001 smo prejeli recenzijsko poročilo, v katerem so bile navedene določene pomanjkljivosti projekta. Potrebna je bila dopolnitev. Dopolnjeno geotehnično poročilo je bilo posredovano MOP-u v marcu 2001, prav tako tudi dodatek k projektu.

KONČUJE SE IDEJNI PROJEKT KANALIZACIJE

V skrbi za čisto okolje je Krajevna skupnost Lukovica podprla pobudo krajanov vasi južno od avtoceste za izgradnjo kanalizacije in čistilnih naprav, kjer ta ni možna. Izdelan je bil idejni osnutek. Vse vasi so ustanovile gradbene odbore. Krajanji so se dogovarjali o možnih variantah poteka kanalizacije. Predvsem so ob idejnem osnutku izpostavljali zahtevo po samodejnem pretoku. Manj črpalnišče pomeni zanesljivejše delovanje kanalizacije. Tako se sedaj že dokončuje idejni projekt. Težave nastaja

jajo le pri posameznikih, ki bi sicer kanalizacijo želeli, ne dovolijo pa prehoda glavnega voda preko njihovega zemljišča. Očitno se ne zavedajo, da bi to vrednost zemljišča le povečalo, v kolikor bi postalo zazidljivo. Očitno bo pred dokončanjem te naloge gospodu Antonu Cerarju iz Gradišča, ki zavzeto vodi priprave za izgradnjo, zraslo še veliko sivih las. Delo je začeto, kdaj pa bo dokončano, bo odvisno od finančnih sredstev, politične volje in volje posameznikov, ki ta del razvoja naše občine lahko pospešijo ali zavrejo, odvisno pač od njihove bivanjske kulture in naravovarstvene ozaveščenosti.

V. G.

Vseslovensko združenje upravičencev do vlaganj v telekomunikacijsko omrežje

sporoča vsem upravičencem,

da nas poslej najdete na (internetni) spletni strani z naslovom
<http://zdruzenje-upravivencev.kelt.si/>

Tu boste našli osnovne podatke o našem delu, formular vlaganj, prijavnico ali poslali svoja mnenja o vlaganjih.

Danilo Kastelic, Prevoje 134 pri Šentvidu
Predstavnik združenja za obveščanje naslednjih občin: Domžale, Mengeš, Moravče, Trzin, Kamnik in Lukovica

S KOLESOM PO KRAJEVNI SKUPNOSTI PREVOJE

Poleti se rad kopam na zadnjem prevojskem, t.i. "Španovem bajerju". Do tja me vodi pot s kolesom, kar pa je zelo nevarno in tvegano, saj ob magistralni cesti (LJ - MB) ni niti pločnika, še manj kolesarske steze ali ustrezne razsvetljave. (Mnogi verjamejo, da je dovolj varno le z avtom!) V križišču pri Zotlerju (Humarju) zavijem desno proti bajerju in prav tu se prične problem, ki že več kot deset let tare domačine, kmetovalce, gozdarje, izvajalce urejanja voda ter obiskovalce bajerjev - ribiče, kopalce in pozimi drsalce.

Od magistralne ceste navzdol proti obema bajerjema vodi makadamska cesta. Po dežju ta cesta vedno postane vsa razdejana, saj površinska voda priteče z vrha Prevoj (križišča pri telefonski govorilnici) po magistralni cesti in v križišču zavije proti bajerju. Ob sušnem poletnem času se prah kadi za vsakim vozečim motornim vozilom po tej cesti. Domačinke tarnajo in se pritožujejo nad tem, saj morajo cestni peščeni prah vsak dan brisati po stanovanju in pohištvu. V zimskih dneh, ko je dan krajši, pa se tu ne vidi nič, saj ni javne razsvetljave ob magistralni cesti, kaj šele na stranski makadamski. Posebno pa krajane bode problem kanalizacije (odvode meteornih voda). Ob graditvi povezave odvoda meteornih voda pred desetletjem so nekateri krajanostali brez teh priključkov, katere pa imamo po večini vsi ostali prebivalci KS Prevoje in kar je ne le evropski, pač pa tudi prepotreben življenjski standard. Oškodovanci morajo vsako leto sami odvažati meteorno in odpadno vodo, kar jim povzroča dodatni strošek v družinskem proračunu, ki ga ostali nimajo. Vsi krajanostali KS Prevoje smo plačevali samoprispevek z namenom, da se zgradi odvod meteornih voda in da se asfaltira krajevna cesta za vse krajanostali KS Prevoje. Stanovalci ob omenjeni cesti so tudi plačevali samoprispevek (iz nekaterih hiš celo po trije ali več). KS Prevoje pa je nanje in na druge na obrobju pozabila že pri načrtovanju in kasneje tudi pri izvedbah del.

To krivično odločitev so prvi poskušali popraviti že v času predsednika KS Prevoje g. Petra Križnarja, vendar jim to ni uspelo, saj se mu je iztekel štiriletni mandat. Občina Domžale je podaljšala mandat za dve leti. V tem obdobju pa je za oškodovance zmanjkalo sredstev, tako je bilo moč povzeti iz odgovora KS. Ob dveletnem predsedovanju Janeza Kotnika, KS Prevoje sploh ni imela posluha za ta problem. V pogovoru leta 1999 med predsednico KS Prevoje ga. Marto Keržan, krajanostali ter predstavniki KO SDS Prevoje, smo vaščani in KO SDS Prevoje opozorili na probleme v devetnajstih točkah, ki so naletele na dober odmev. Spomnim se, da je takrat predsednica izrekla pohvalne besede za naša prizadevanja in na to, da smo prvi, ki smo se oglasili na uradne ure KS Prevoje. Vendar nam je v istem hipu zatrdila, da ji je pred-

Domačin je na plot obesil tablo z napisom Gozdna pot uporaba na lastno odgovornost

hodni svet KS Prevoje zapustil le dolgove in zaprt žiro račun! Nato smo se krajanostali KS Prevoje in predstavniki KO SDS Prevoje odpravili k županu Živku Burji. Navzoč pa je bil tudi predsednik SDS Lukovica, ki je poudaril, da razume probleme krajanostali Prevoj in da se bomo skupaj s KO SDS Prevoje trudili, da se nastali problemi rešijo. Župan nam je med naštetimi problemi med drugim tudi obljubil, da bo občina Lukovica utrdila pločnike s kolesarsko stezo (vsaj 1,5m široko utrditev brežine z gramozom) vse do križišča za Moravče. Uporabniki magistralne ceste, ki hodijo s kolesom v službo, posebno pa še otroci pri odhodu v šolo, so vsak dan v smrtni nevarnosti, kar narekuje zmerom gostejši promet. Sedaj se bo odprla avtocesta v Krtini, posledice bodo za varnost velike, saj se bodo premikajoče kolone vozil skozi KS Prevoje spremenile v stoječe kolone. Ureditve pločnikov in kolesarskih stez pa še ni in jih očitno tudi ne bo. Prav to dvojje pa bi moral biti pogoj za odprtje, saj so v javni razgrnitvi križišča krajanostali Prevoj to zahtevali. Za našete in predstavljene probleme je župan zatrdil, da se bo osebno zavzel, da bo komunalna služba občine Lukovica dvignila križišče. To se je res zgodilo letos potem, ko so vsi mejaši ceste podpisali skupno izjavo, da se cesta lahko uredi. Pripeljali so dva tovornjaka gramoz in zelo izboljšali pogled na magistralno cesto. To pa je bilo tudi vse, od leta 1999. Predsednica KS Prevoje se jim je ob lanskem zbiranju podpisov mejašev s cesto opravičevala, da ne dobijo izvajalca, saj so stroji na Gorenjskem in jeseni še ne bodo pričeli z gradnjo. Na vrhu Prevoj so odstranili znak za križišče - ali se mora zgoditi nesreča, da se to pravi?

Krajanostali KS Prevoje imajo svoje predloge, pripravljeni so sodelovati in skupaj reševati nastale probleme. Ob takšni hitrosti del veliko krajanostali zatrjuje, da so pozabljeni na tem delu občine, kot da je nad nami oziroma KS Prevoje nekakšno zlo ali da sploh ne obstajamo. Kot nam je znano, občina Lukovica podpira projekte, ki jih sofinancirajo tudi občani sami. Na vprašanje prizadetih in ostalih krajanostali KS Prevoje, ali bi bili pripravljeni plačevati samoprispevek za komunalno izgradnjo, je bil odgovor največkrat NE. Krajanostali, ki so bili prizadeti in oškodovani zaradi krajevnega in občinskega samoprispevka, ki smo ga plačevali čez dvajset let, temu danes pravimo preživeto obdobje. Danes večinoma vsi plačujemo davke in dohodnino državi, ki nam le malo vrača preko občin. Krajanostali KS Prevoje poudarjajo, da v novi občini Lukovica živimo in prispevamo kot davkoplačevalci že od leta 1995, vendar so naši problemi kamen spotike v občini Lukovica. Pred kratkim smo postali najštevilčnejša krajevna skupnost po prebivalcih, torej tudi davkoplačevalci. Ljudje imajo prav, ko mi zatrjujejo, da se praktično ni v KS Prevoje v tem petletnem obdobju zgodilo nič novega.

Tudi sam se sprašujem, če morda večini vidi drugače od tistih, ki vodijo našo občino. Naslednjič, ko se odpravim po KS Prevoje, morda potrkam na naša vrata ter prislunem vašemu problemu in ga predstavim v Rokovnjacu. Za razkriti problem upam, da se bodo to pot odgovorni in prizadeti dogovorili in v celoti rešili problem. Krajanostali so že spoznali, kdo so "neodvisni" kandidati! Drugi spet dano obljubo držijo ali pa ne; o tem govori čas in ljudje, ki tu živimo.

Danilo Kastelic

VESELO ČOFOTANJE MLADIH V BAJERJU

Na Prevojskem bajerju smo po dolgih letih znova omogočili mladim in starejšim iz KS Prevoje in okoliških vasi, da se med letnimi počitnicami kopajo, igrajo v vodi in skačejo s pomolov v vodo. Zamisel se je porodila, ko je pozimi leta 1998-99 poginilo izredno veliko število rib na zadnjem "Španovem" bajerju, kot mu radi pravimo domačini. Članek v Slamniku je prispeval svoje, da so se pristojni pri vodnem gospodarstvu zganili in pričeli čistiti dno bajerja.

V to dogajanje pa smo se vključili tudi domačini Prevoj, saj nam ni bilo vseeno, v kakšni okolici živimo. Organizirali smo se in ustanovili "ureditveni odbor za izgradnjo pomolov in okolice bajerja". V začetku je bilo potrebno idejo izpeljati v dejanje na terenu, kar pa ni bila lahka naloga. Danes je težko pridobiti ljudi, ki bi s prostovoljnim delom in svojim znanjem ali sponzorstvom naredili nekaj dobrega za skupnost in za mlade. Ravno to nam je uspelo, ko smo potrkali na vrata prevojskih hiš, kjer imajo domoljubna čustva še svoje mesto, in so se domačini nemudoma spomnili vse lepote mladosti, ki so jo sami preživeli tudi ob bajerjih.

Vodila nas je želja, da našim najmlajšim omogočimo malo poletnega veselja. Posebej pa še tistim otrokom, katerih starši si ne morejo privoščiti vsak dan po tisoč tolarjev za vstopnino na bazenih, ki so za povrh oddaljeni pet in več kilometrov od doma, starši pa so v službah do poznega popoldneva.

Kot prvo smo očistili brežino bajerja, ki je bila zelo zaraščena z drevesi. Vsak udeleženec je prinesel od doma sekiro / motorno žago / in v nekaj popoldnevih se je odprl pogled čez ves bajer. Na vrsti je bil izkop in poglobitev, pri katerem smo člani odbora sodelovali z nasveti in predlogi. Nato smo si priskrbeli odslužene kostonjeve pilote, po katere smo šli s traktorjem v Moravče. Pred zimo 1999-2000 nam je uspelo zabiti pilote v trdo ilovico. Za dobro počutje so skrbele žene članov odbora, ki so priskrbele malico in pijačo pa tudi kakšno dobro pecivo ni manjkalo za povrh.

Naposled smo se lotili še najtežje akcije - postavitve in vezanja "grušta", kar pa se je izkazalo za lažjo oviro, kot smo pričakovali, saj je bil januarja 2000 na bajerju led. Tako smo od nekaterih domačinov, ki imajo gozd, naprosili, da so podarili nekaj kostonjevih dreves. Ta drevesa smo odpeljali na bližnjo žago in jih razrezali na plohe. Kupili smo si žebelje in končno je stekla zadnja akcija - pokritje pomolov s plohi.

Lansko poletje smo se kopali že prvi kopalci, a smo bili bolj v manjšini. V želji, da čim prej zaključimo z deli, smo pozabili praznovati našo delovno zmago in pridobitev za Prevoje. A smo to storili letošnjo pomlad, ko smo se zbrali vsi iz Odbora na družabnem srečanju pri ba-

Letošnje poletje je bajer obiskovalo izjemno število mladih.

jerju, se povsili in zapeli. Ugotovili smo, da smo v ta projekt vložili ogromno truda, požrtvovalnosti in delovnih ur, za kar pa nam ni žal, saj se je letos kopalna sezona ponovno razživela. Tako je bilo v povprečju dnevno od 50 do 100 kopalcev.

Nekatere mamice so se rade pohvalile, da so se v bajerju nazadnje kopale pred petnajstimi leti. Nekaj kopalcev je prišlo tudi od daleč, ko so slišali, da se tukaj ponovno kopamo. Letošnji hit sezone na bajerju je bil: "Se greš obmetavati z blatom, NEEEE! Te že ulovim, samo prej skočim BOMBICO".

Kot vodja ureditvenega odbora pomolov se moram na koncu prav lepo za-

hvaliti vsem, ki so kakorkoli pripomogli s svojim delom ali prispevkom.

Danilo Kastelic

Zahvalo za izkazano pomoč pa prejmejo:

Andrej Kveder, Danilo Kastelic, Peter Florjančič, Marjan Kveder, Končar Franci, Peter Klopčič, Peter Križnar, Štefan Kavčič, Mavricij Kveder st., Vid Gostič, Tomaž Cerar, Milan Ambrožič, Silvo Prašnikar, Jure Krašovec, Borut Kveder, Miloš Krašovec, Mavricij Kveder ml., Jure Kastelic, Poldo Kveder, Ani Kastelic, Nika Kveder, Adriana Kveder, Vesna Kveder in Marija Končar.

DNEVI ODPRTIH VRAT POSKUSNEGA SADOVNJAKA BRDO PRI LUKOVICI

V poskusnem sadovnjaku Kmetijskega inštituta Slovenije na Brdu pri Lukovici bomo 7. in 8. septembra organizirali dneve odprtih vrat. Odprtje s pozdravnim govorom in kratkim kulturnim programom učencev Osnovne šole Janko Kersnik bo v petek, 7. septembra, ob 10. uri. Vsi obiskovalci bodo imeli možnost strokovno vodenega ogleda sadovnjaka. Podrobneje bo predstavljen sortiment novjših sort jabolk, ki jih imamo v preskušanju. Vzoredno bo potekala razstava zgodnejših sort jabolk, degustacija jabolk, jabolčnega mošta, jabolčnega zavitka... Pripravljamo kar nekaj presenečenj. Oba dneva bodo vrata za obiskovalce odprta od 10. do 16. ure. Dodatne informacije dobite na telefonski številki: 28 05 138 ali 723 67 33.

Vsi prav lepo vabljeni!

RAZVOJNI PROGRAM OBČINE LUKOVICA

Na julijski seji Občinskega sveta Občine Lukovica je bil svetnikom predstavljen razvojni program Občine Lukovica za obdobje naslednjih dvajset let, ki ga je za našo občino pripravil Zavod Naš laz. Zaradi obširnosti gradiva - razvojni program namreč obsega čez 100 strani, in dejstva, da je bilo dokončano v času počitnic, so se svetniki odločili, da se pred sprejemom razvojnega programa gradi-vo da v trimesečno javno obravnavo, ki se tako zaključi 22. oktobra 2001. Na občinski upravi so nam povedali, da javna obravnavo ni predvidena. Do zgoraj omenjenega roka lahko tako vsakdo vloži pisne predloge za spremembo oziroma dopolnitev razvojnega programa.

Predstavitev programa, ki ga vsak zainteresirani občan lahko dobi na sedežu občinske uprave v Lukovici oziroma na sedežu svoje krajevne skupnosti, je bila prepuščena našemu glasilu. Po posvetovanju z glavnim urednikom vam tako na naslednjih straneh predstavljam povzetek razvojnega programa z nekaterimi lastnimi opažanji. Predstavljene so predvsem najboljše in pomembnejše točke, ostale pa sem zaradi prostorske stiske samo naštel.

RAZVOJNI PROGRAM OBČINE LUKOVICA: I. II. III. FAZA

Uvod - Temeljne značilnosti in namen razvojnega programa

V uvodu avtorji pojasnjujejo, da so v razvojnem programu skušali podati širše okvire usmerjanja razvoja v občini z namenom, pripomoči k čim bolj smotni in usklajeni presoji posameznih odločitev, ki so se v preteklosti oblikovale s strani različnih sektorjev - tako gospodarskih kot negospodarskih. Z izgradnjo avtoceste in spremljajoče infrastrukture se bo občina precej spremenila, kar bo prineslo tudi možnosti za nove investicije, s tem pa tudi številne nove nevarnosti, zaradi česar je opredelitev temeljnih meril razvoja občine izrednega pomena.

Naša občina ima od 66 naselij kar 29 takih, ki imajo status demografske ogroženosti, kar je posledica neskladnega razvoja dolinskega in hribovitega dela občine. Zavod je sicer pripravil analizo rasti prebivalstva in poudaril, da bodo zaradi izboljšane prometne dostopnosti tudi ta območja postala bolj zanimiva za poselitev, a je vendarle mnogo več prostora namenil razvoju dolinskega dela in centrov, ki naj bi se oblikovali vzdolž občine, medtem ko se hribovitemu delu ni pretirano posvetil.

Posebej je bila obravnavana problematika kamnoloma Lukovica in izgradnja vodnega zadrževalnika Drtiščica.

1.2. Oris glavnih problemskih področij na podlagi vsebin iz razpoložljivih dokumentov (našteti v točki 1.1.)

1.2.1. UREJANJE PROSTORA Dolina Črnega grabna - infrastrukturni koridor

Od leta 1967 je bila celotna dolina rezervirana za infrastrukturne koridorje - predvsem avtocesto. Rezervirano območje se je leta 1986 sicer malo zožilo, a je še vedno zajemalo skoraj celo dolinsko dno, zaradi česar na tem območju ni bila možna gradnja stanovanjskih in drugih objektov; posledica tega je odseljevanje ljudi in s tem idej ter gospodarske moči.

Naš laz sicer navaja, da je občinski svet zaradi teh učinkov rezervacije koridorja kot pogoj za izdajo lokacijskega dovoljenja za izgradnjo avtoceste sklenil, da Občina Lukovica poda odškodninski zahtevek najmanj v višini petletnega proračuna občine zaradi izgube možnosti razvoja v preteklosti, a v nadaljevanju teh sredstev, ki bi znašala več kot štiri milijarde tolarjev in naj bi se porabila namensko, ne omenja.

Prostorska zasnova Občine Lukovica

Predvideno je, da bodo vlogo pomembnejših lokalnih središč prevzeli kraji Prevoje, Šentvid, Lukovica, Krašnja, Blagovica in Trojanje. Naš laz ugotavlja, da je občinsko središče po svojih funkcijah preskromno, krajevne skupnosti pa so tako v gospodarski kot v komunalni infrastrukturi različno razvite - na žalost analize razvitosti posamezne KS niso vključene v gradivo.

Krajinsko-prostorski vidik okolja

Glavne postavke za strategijo varstva krajinsko prostorskega vidika okolja so:

- razvoj stanovanjske gradnje, skladne z okoljem in take, ki ne bi posegla v zemljišča, trajno namenjena za kmetijsko rabo,

- razvoj obrtnih con na čim manj postavljenih mestih,
- preprečevanje krčenja varstvenih gozdov v obdelovalne površine,
- preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin in s tem pojavov erozije in plazov v hrobovitih delih.

Urbanistična zasnova Prevoje - Šentvid

Zazidalni načrt za Šentvid
Zazidalni načrt Lukovica
Ureditveni načrt centra Lukovica
Zasnova Trnjave
Urbanistična zasnova Krašnja
Ureditveni načrt za Blagovico
Urbanistična zasnova Trojanje

V teh točkah Naš laz na kratko opisuje nekatere značilnosti zazidalnih načrtov omenjenih krajev.

Projekt CRPOV

Leta 1999 je bil pripravljen Razvojni projekt CRPOV in poročilo o programu uvajanja CRPOV v Lukovici z Brdom.

1.2.2. INFRASTRUKTURA

1.2.2.1. OSKRBA Z VODO

Izvajalec gospodarske javne službe
Vodovodno omrežje

Hidrogeološke raziskave

Od leta 1993 so bile za potrebe oskrbe KS Zlato Polje z vodo izvrstane že štiri vrtine, a nobena izmed njih ni bila ustrezna - na julijski seji so občinski svetniki večkrat izrazili mnenje, da so izvedbe teh raziskav glede na dane rezultate povsem neracionalne, Naš laz pa v tem programu novih predlogov ni podal.

1.2.2.2. CESTE

V občini je 22.280 m glavnih, 23.800 m državnih, 40.273 m lokalnih cest, 83.103 m javnih poti in 123.376 m občinskih cest.

Kritične prometne točke

DARS zamuja z odpravo črnih točk na magistralni cesti G I - 10.

Državna sredstva za rekonstrukcijo občinskih cest

Občina bo v letošnjem letu sodelovala na razpisih za pridobitev državnih sredstev za rekonstrukcijo občinskih cest - tudi v letu 2001 je predvideno asfaltiranje nekaj makadamskih cest v višje ležečih predelih.

Avtocesta

Leta 1996 je Vlada RS izdala uredbo o lokacijskem načrtu za avtocesto na odseku Vransko-Blagovica. Na odseku so predvideni štirje predori in 11 viaduktov, ki morajo biti arhitekturno oblikovani in usklajeni z urbano in krajinsko podobo prostora.

Istega leta je bila izdana tudi uredba o lokacijskem načrtu za AC na odseku Blagovica - Šentjakob. Predvidena je ureitev struge potoka Radomlja, na njenem največjem pritoku Drtiščici pa se uredi zadrževalnik visokih voda.

DARS je leta 1999 na podlagi geološko geomehanskih raziskav predlagal spremembe trase AC pri Blagovici - oktobra istega leta je bil tako sprejet sklep o pobočni varianti trase AC na območju Blagovice, a je občinski svet maja letos sprejel sklep o stari varianti poteka AC. Trenutno je predvidena sprememba trase na mrtvi točki zaradi zapletov s krajanom, ki je prekalal svoje dovoljenje za poseg v njegovo zemljišče.

Pred pričetkom gradnje je občina zahtevala izpolnitev številnih infrastrukturnih ukrepov.

Glavni priključki na AC bodo v Lukovici (bencinski servis z restavracijo), Blagovici in na Trojanah. Na večjih lokacijah ob AC bodo potrebne ureditve mokrišč.

1.2.2.3. KANALIZACIJA, ČISTILNE NAPRAVE, RAVNANJE Z ODPADKI

Kanalizacija

Ureditve kanalizacije je ena izmed prednostnih nalog, saj dolinska naselja odplake še vedno odvajajo v bližnje hudournike in melioracijske kanale, kar povzroča smrad in onesnaževanje okolja.

Čistilne naprave

V Vrbi bo zgrajena čistilna naprava, čistilna naprava, ki deluje v Lukovici, pa že dolgo ne služi svojemu pravemu namenu, saj onesnaženo vodo samo prečrpa.

Upravljanje z odpadki

Naš laz je v programu zapisal, da si Občina prizadeva za ločeno zbiranje odpadkov. Opazili smo, da je bil del sredstev za ta namen v proračunu že porabljen, a zaenkrat na področju občine še nismo opazili posebnih zbirnih mest. V kratkem naj bi se sicer pričelo s poskusnim uvajanjem ekološki otokov na Prevojah, pri čemer se poraja vprašanje, zakaj samo na Prevojah.

V občini so zadnja leta veliko pozornosti posvetili iskanju primerne lokacije za deponijo odpadkov in za ta namen naročili tudi študijo o primernosti lokacij za deponijo odpadkov, ki jo je izdelalo podjetje Oikos d.o.o., Svetovanje za okolje. Narejena je bila primerjava in analiza že predlaganih deponij (Lukovica, Korenski potok, Prevojske gmajne, Orehovica) in še drugih lokacij, ki jih je predlagalo podjetje samo (Krašnja, Dolinar, Hrastovka, Zlatenščica in Planjava). V razvojem programu je Naš laz pripravil daljši povzetek omenjene študije, ki je med najbolj perspektivne lokacije uvrstila tri, in sicer: Lukovica, Krašnja in Korenski potok.

Potrebna je tudi sanacija obstoječih divjih odlagališč.

V letu 2000 je bilo ustanovljeno Ekološko združenje Črni graben. Delovanje društva ni opazno.

Režijski obrat

Medobčinska inšpekcijska služba

1.2.2.4. OSTALA INFRASTRUKTURA Zadrževalnik Drtijsčica

Na Drtijsčici je bil prvotno predviden suhi zadrževalnik visokih voda, Občina Lukovica pa je dosegla, da bo zgrajen mokri zadrževalnik. V zadrževalniku Drtijsčica vidita tako občina kot Naš laz možnosti razvoja turizma, saj naj bi bila površina ojezitive 29 ha, največja možna površina pa kar 71 ha.

Ureditve struge potoka Radomlja
Ureditve Kersnikovega grabna

Kamnolom

Za izkoriščanje kamnoloma v Lukovici je bila podeljena rudarska pravica podjetju Grasto d.o.o. Domžale, ki se je moralo obvezati, da bo saniral kamnolom, redno zagotavljalo sredstva za sanacijo, uredilo nov stalni izvoz iz kamnoloma, namestilo protiprašno napravo pri separaciji agregatov, zagotovilo vse nadomestne dostopne poti za Čeplje - Znojile, zagotovilo odvodnjavanje meteoritnih voda iz kamnoloma in pridobilo presojo vplivov na okolje.

Kamnolom naj bi se razširil do te mere, da bi se omogočila kvalitetna sanacija in končno zapiranje kamnolo-

ma. Naš laz predlaga, da se kasneje na tem območju uredi obrtna cona.

Elektrika
Telekomunikacije
Plin
Kabelska televizija
Pokopališča

1.2.3. KULTURNA DEDIŠČINA

Arhitektura

Naš laz je naštel nekateré pomembnejše kulturne spomenike v občini, omenil obnovo gradu Brdo ter cerkve Sv. Luka v Sp. Praprečah in predlagal, da bi v spodnjeprepreški in golčajski cerkvi lahko razmislili o neke vrste "tednu glasbe".

Okolico kulturnih spomenikov - cerkve sv. Luka, gradu Brdo in cerkve sv. Neže na Golčaju bi bilo nujno potrebno določiti kot zavarovano območje. Prav tako je potreben odlok o kulturnih spomenikih, o kulturni in naravni dediščini z možnostjo kreditov za obnovo starih, zanimivih stavb, ki jih je po mnenju zavoda v naši občini relativno veliko - še posebej ob glavni cesti. Prizadevati bi si morali tudi za ohranitev in obnovo starih stavb in domačij v občini.

Občina Lukovica je s sosednjimi občinami vključena tudi v projekt "Po poteh dediščine", ki ga izvaja Center za razvoj Litija.

Sejmi, prireditve, kulturna društva
Znane osebnosti

1.2.4. KMETIJSTVO

Stanje v kmetijstvu

Danes se z razvojem infrastrukture zanimanje mladih, da ostanejo na kmetijah, spet veča. Najpomembnejše panoge so: reja govedi, perutnine in ovčereja ter pridelovanje žit in drugih poljščin. Geološka sestava tal pogojuje izredno plazovitost, kar predstavlja omejitve za kmetijsko dejavnost.

Decembra lani je občina prenehala z izplačevanjem subvencij za pridelavo mleka in mesa, osemenjevanje govedi ter zavarovanja živali in posevkov in ga nadomestila z drugim programom - katerim, tega Naš laz ne navaja. Prav tako je Naš laz samo omenil tudi projekt za izdelavo blagovne znamke "Črni graben".

1.2.5. (MALO GOSPODARSTVO)

Stanje v gospodarstvu

Industrije v občini skoraj ni. Gospodarskih družb je 73, fizičnih oseb pa 119. Najpomembnejše gospodarske panoge so: gostinstvo, gradbeništvo, predelava lesa, pridobivanje rud in kamnin.

Obrtne cone

Naš laz je v svojem programu veliko pozornosti namenil obrtnim conam. V dolgoročnih planih občine so zanje predvidene predvsem naslednje lokacije: Prevojske gmajne, Želodnik, Lukovica, Krašnja - manjše obrtne delavnice pa bi

lahko bile tudi v Blagovici in na Trojanah. Prednost daje Naš laz lokaciji v Lukovici (kamnolom) še posebej pred Prevojskimi gmajnami, saj ocenjuje, da bi bila obremenitev okolja tam zelo velika.

Oskrbne, storitvene in družbene dejavnosti

V Lukovici naj bi bil del storitvenih in oskrbnih dejavnosti lociran med magistralno in avtocesto. Na Prevojah in v Šentvidu naj bi se te dejavnosti formirale na skrajnem zahodnem delu in pa v samem središču Prevoj, v Krašnji prav tako v središču ob stari cesti skozi naselje, na Trojanah pa ob prometnicah ter v smeri proti Podzidu. Drugih krajev (npr. Blagovica) razvojni program ne omenja.

1.2.6. TURIZEM IN GOSTINSTVO

Občina je znana predvsem po številnih tradicionalnih prireditvah.

Tradicionalne obrti

V Krašnji se pod okriljem KUD Fran Maselj Podlimbarski oživlja tradicija pletenja slamnatih kit.

Čebelarški dom

Od leta 2002 bo na Brdu deloval Čebelarški center Slovenije. Velika priložnost tudi za promocijo kraja bo svetovni kongres APIMONDIA. V okolici doma se bodo uredile tematske sprehajalne poti. Predvidene so tudi apikomore za zdravljenje dihalnih motenj.

Pohodi, športne prireditve in površine za športno dejavnost

Naš laz našteva tradicionalne pohode in športne prireditve in načrtovane lokacije za športno dejavnost - te so: v Lukovici ob trasi AC, med Brdom in Lukovico in v sklopu zelenih površin gradu Brdo; v Krašnji med naseljem in izven urbanistične zasnove, v Blagovici pa v okviru obstoječe lokacije ob šoli. Za druge kraje občina novih športnih površin očitno ni predvidela.

1.2.7. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Javni zavodi

Občina Lukovica izvršuje ustanoviteljske pravice do naslednjih javnih zavodov: Zdravstveni dom Domžale, Vzgojno-varstveni zavod Domžale, Šola s prilagojenim programom Roje, Glasbena šola Domžale in Knjižnica Domžale.

Vrtec

Občina nima lastnega vrtca. V VVZ Domžale je za naše občine zagotovljenih 70 mest. Naš laz meni, da bi bilo smotno, da občina podeli koncesije za varstvo otrok zasebnikom, saj predstavlja subvencioniranje varstva za občino precejšen strošek. Nov vrtec bo zgrajen na Prevojah.

Šola

V šolskem letu 2000/01 je bilo na razredni stopnji 172 učencev, na predmetni pa 269. Prizidek se načrtuje v OŠ Janka Kersnika Brdo, prav tako v Krašnji, v Blagovici pa se načrtuje gradnja telovadnice.

Nadaljevanje na naslednji strani

Nadaljevanje s prejšnje strani

Dom upokojencev, Dom za prizadete

Občina je dala soglasje za gradnjo doma upokojencev Vital Senior Domžale-Vir, ni pa se finančno zavezala za sofinanciranje gradnje. Finančno pa je podprla gradnjo "Naše hiše Groblje", kjer naj bi našli svoj dom telesno in duševno prizadeti.

Socialno delo

Center za socialno delo in Občina subvencionirata različne socialne programe. Oktobra je bilo za območje UE Kamnik in Domžale ustanovljeno medgeneracijsko društvo "Jesenski cvet".

Zdravstvena oskrba

Zdravstvena oskrba se izvaja v okviru ZD Domžale, v Lukovici je zdravstvena postaja s splošno in zobno ambulanto, občasno pa prihaja tudi otroški zdravnik. Občina v prihodnosti ne vidi možnosti, da bi se na njenem območju odprla lekarna, saj je koncesijo za opravljanje dejavnosti podelila lekarni Vransko.

Pošta

Knjižnica

Orisu glavnih problemskih področij sledi več strani dolga tabela

"Kronološki pregled investicij v Občini Lukovica v obdobju 1995-1999" in

"Pregled organov občine, organizacije občinske uprave, krajevnih skupnosti, programa CRPOV, društvenih dejavnosti, UE Domžale in njene organiziranosti"

3. OPREDELITEV TEMELJNIH MERIL ZA USMERJANJE RAZVOJA V OBČINI LUKOVICA

3.1. Pristop k usmerjanju prostora

Dolinski del

Naš laz ocenjuje, da se bo koncentracija prebivalstva v nižinskem delu zaradi vpliva gradnje avtoceste v bodoče še povečala. Zanimanje za nove gradnje naj bi močno poraslo - ne samo v bližini avtocestnih priključkov, temveč tudi v naseljih oddaljenih do 5 kilometrov. Naš laz opozarja, da je potrebno zaradi omejenega prostora vsak poseg v to področje temeljito pretehtati zaradi raznih infrastrukturnih vodov, ki potekajo po dolini, in da bi se našlo primerno ravnotežje med naselji, obrtnimi conami, zelenimi površinami in objekti, ki spremljajo avtocesto. Posebej je poudarjen tudi ekološki vidik in v zvezi s tem ohranjanje mokrišč in kvalitativnih kmetijskih površin. Podarjeno je tudi, da je pri gradnji in širitvi obrtnih con potrebno pretehtati, ali so predlogi v skladu z gospodarsko usmeritvijo občine ter predvideno rastjo poselitve.

Višinski del

V višinskem delu se prav tako opazajo zametki porasta števila prebivalcev; če se bo obseg priseljevanja v občino močno povečal, kot je predvideno, bo poraslo

tudi povpraševanje po zazidljivih površinah v višinskih predelih, pri čemer Naš laz opozarja, da je potrebno paziti, da razvoj naselij ne bi bil napačno zasnovan. Z rastjo prebivalstva bi postale bolj zanimive tudi dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Potrebno bo upoštevati primerno prepletanje kmetij z drugimi hišami in objekti.

3.2. Enakovrednost življenjskih razmer v vseh območjih

Naš laz opozarja, da zagotovitev enakih življenjskih razmer v nižinskem in višinskem delu ni mogoča brez izboljšanja prometne dostopnosti v celotni občini. Poleg izboljšanja obstoječega cestnega omrežja opozarja tudi na slabo razvitost javnega potniškega prometa, še posebej, kar se tiče pogostnosti povezav. Menijo, da bi bilo potrebno razmisliti o uvajanju dodatnih avtobusnih linij - tudi s podeljevanjem koncesij za povezave z manjšim številom potnikov.

Poleg izboljšanja dostopnosti je treba izboljšati tudi opremljenost s trgovinami, zdravstveno oskrbo in pomočjo na domu za starejše občane. Naš laz celo ocenjuje, da doba informatike nudi možnosti za intelektualne poklice tudi v bolj oddaljenih območjih. Tudi dopolnilne dejavnosti ocenjuje kot zelo perspektivne - a le ob ustreznih sistemskih podpori.

3.3. Skladnost načel tržnosti s potrebami splošne blaginje

Čeprav bodo priključki na avtocesto zelo vabljivi za večje investitorje, bi morali biti v občini izredno previdni, kar se tiče gradnje velikih objektov, saj Naš laz meni, da kljub porastu prebivalstva področje ni primerno za večje industrijske in turistične objekte ter blagovnice.

3.4. Upoštevanje okolja in prostora pri sprejemanju razvojnih odločitev

Občina mora, kar se tiče varovanja okolja, zavzeti zelo načelen odnos do vseh naravnih in drugih kvalitativnih, ki jih srečujemo v tem prostoru in temu prilagoditi razvojno politiko. Strokovnjaki poudarjajo tudi pomen ekološkega vidika pri ureditvi in razvoju turističnih dejavnosti v okolici akumulacijskega jezera Drtiščica.

3.5. Načrtovanje v prehodnem obdobju

Naslednja leta so zelo kritična, kar se tiče procesa regionalizacije Slovenije. Naša občina se bo uvrstila v osrednjo slovensko regijo, ki se zaradi Ljubljane ocenjuje kot najrazvitejša. Naš laz opozarja, da mora zato Občina Lukovica opredeliti zelo načelna okvirna merila o tem, kaj se v našem prostoru lahko dogaja, saj bi lahko zaradi nejasnosti v okolju naredili nepopravljive napake.

3.6. Vloga državne in lokalne uprave pri usmerjanju razvoja

Zaradi dolgoročnosti razvojnih vprašanj, ki niso vezana na mandat ene občinske uprave, je nujno, da se doseže soglasje tako na občinski kot tudi medobčinski ravni. V zvezi z zadevami, ki se tičejo državne in lokalne uprave je nujno, da se čimprej obravnavajo še nerazčiščena vprašanja - npr. sodelovanje med občinsko upravo in upravno enoto in merila za sodelovanje s posameznimi ministrstvi.

3.7. Potreba po družbenem soglasju

Naš laz zelo poudarja potrebo po širšem soglasju v zvezi z razvojnimi vprašanji, zaradi česar tudi uredništvo Rokovnjaka poziva občane, da podajo zelo potrebne pripombe k razvojnemu programu, saj bo le tako lahko zaživel.

4. VARIANTNE MOŽNOSTI NADALJNJEGA RAZVOJA POSELITVE V OBČINI LUKOVICA

4.1. Značilnosti sedanjih poselitvenih teženj in pogled v prihodnost

Gibanje števila prebivalcev o občini kot celoti in po naseljih

Število prebivalcev je v zadnjih 40 letih naraslo za nekaj manj kot petsto. Problematika izgradnje avtoceste je vplivala na negativne trende v rasti prebivalstva, še posebej v bolj vzhodnih območjih, ljudje so se selili v zahodni del oziroma na področja sosednjih občin. Naš laz je pripravil obširno analizo gibanj prebivalstva po posameznih naseljih, ki smo jo zaradi pomanjkanja prostora izpustili. Kot zanimivost naj navedem, da so naselje z največ prebivalci Prevoje (597), naselje z najmanj prebivalci pa Brdo (8).

Upada prebivalstva niso beležili le v višinskih naseljih, temveč zaradi rezervacije trase avtoceste tudi v nekaterih krajih ob prometnici Lukovica-Trojane. Glede na približevanje avtoceste naši občini je že mogoče predvideti poselitvene smeri v prihodnosti.

4.2. Nadaljnji razvoj poselitve v občini Demografski parametri

Projekcije prebivalstva

Občina Lukovica je, kar se rodnosti tiče, precej nad slovenskim povprečjem. Naš laz pa je z uporabo posebne metode pripravil projekcijo prebivalstva za obdobje dvajsetih let in ocenil, da se bo število prebivalcev po zmerni varianti (zmernem doseljevanju) povečalo za 3180 prebivalcev, kar pomeni 66 %, po močnem doseljevanju pa za 4680 oziroma 97 %. Kako pretirane ali pa morebiti celo preskromne številke so to, bo moral pokazati čas.

Izračun prostih kapacitet

Ob predpostavki gostote 30 prebivalcev na hektar ima občina 4912 prostih kapacitet, od tega približno polovico znotraj petih glavnih naselij. Po minimalni varianti naj bi število prebivalcev leta 2021 znašalo 8095, po maksimalni 9657, po naravni rasti pa le 4903!

4.3. POTREBE PO VRTCIH, OSNOVNIH ŠOLAH IN PO DOMOVIH ZA OSTARELE OB RAZLIČNIH PREDPOSTAVKAH NADALJNJEGA RAZVOJA POSELITVE V OBČINI

Problematičnost zgornjih projekcij rasti prebivalstva se pokaže ob predvidevanjih števila otrok v starosti od 1-6 let - po projekciji naravne rasti naj bi se zmanjšalo od 363 na 311, po projekciji zmernega doseljevanja povečalo na 565, po projekciji z večjim doseljevanjem pa kar na 696. Ob tem se poraja vprašanje, ali ne bi s tako rastjo prebivalstva, ki se zaenkrat zdi povsem nerealno - še posebej z vidika negativnih trendov rasti prebivalstva v državi, celotne občine spremenili v spalno naselje. Kakorkoli - Naš laz ocenjuje, da bo za takšno število prebivalcev potrebno občutno povečanje kapacitet. Kako realna je ta ocena in kakšna bo rentabilnost takih investicij, bi bilo vsekakor potrebno bolj natančno razmisliti.

Osnovne šole

Kapacitete vseh šol bi bilo potrebno povečati in vnaprej predvideti tudi možnost večnamenske rabe prostorov šol, ki bi jih lahko v prostem času uporabljali za organizacijo in izvajanje različnih izobraževalnih tečajev, delavnic in športnih aktivnosti.

Domovi za ostarele

Občina nima doma za ostarele. Okrepiti bi bilo potrebno oskrbo na domu, prav tako pa razmisliti o vzpostavitvi novih možnosti za oskrbo starejših ljudi. Naš laz predlaga uporabo že obstoječih stavb na lepih, a ne preveč oddaljenih lokacijah - za primer navaja Trojane, kjer bi lahko usluže take institucije koristili tudi prebivalci sosednjih občin. Ocenjujejo, da bi za lastne potrebe potrebovali približno 50 oskrbnih mest.

4.4. Tabele z rezultati projekcij

Sledi 10 strani dolg sklop tabel in grafov z rezultati projekcij rasti prebivalstva, ki jih je pripravil dr. Lojze Gosar

5. GOSPODARSKE RAZMERE IN DELOVNA SILA

Delovnih mest v različnih vejah dejavnosti je bistveno manj kot pa ljudi, ki v teh dejavnostih delajo. Največ je zaposlenih v sekundarnih dejavnostih, teh delovnih mest je tudi v občini največ, premalo pa so razvite terciarne in kvartarne dejavnosti. Naš laz vidi možnosti predvsem v storitveni obrti, turizmu in dopolnilnih dejavnostih na kmetijah. Za zaposlovanje je ključnega pomena, da se spodbuja tudi razvoj sekundarnih dejavnosti, kamor sodi proizvodna obrt, ki je za to okolje in prebivalce tudi najbolj sprejemljiva.

6. RAZVOJNE DILEME OBČINE LUKOVICA (PREDNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI)

V nadaljevanju je Naš laz na podlagi t.i. SWOT analize (prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti) pripravil pregledne

tabele za posamezna problemska področja, pri čemer je pri večini navedel le prednosti in slabosti. Zaradi stiske s prostorom smo dileme, ki jih je analiziral, le našli in povzeli zaključke strokovnjakov.

6.1. Problematika nadaljnega razvoja in poselitve občine Lukovica

Občina se mora odločiti, ali je za hiter in nepredvidljiv razvoj s kratkoročnimi učinki ali za zmeren, premišljen in trajnostni razvoj. Glede na došednji razvoj občine Zavod Naš laz zagovarja zmeren razvoj, ki bi prispeval k ohraniti identitete občine, to pomeni, da bi imeli okoli leta 2020 največ 8000 prebivalcev. Pri takem razvoju bi bili maksimalno izkoriščeni potenciali prebivalstva brez škode za identiteto občine.

6.2. Namembnost območja ob avtocesti (Lukovica) ali investicije v velike objekte

Naš laz svetuje, da se občina v prihodnosti izogiba investicijam v velike objekte ter da se da prednost predvsem domačim investitorjem. Izgradnja večjih objektov bi namreč pomenila zmanjšanje kvalitete bivanja, poleg tega bi šel dobiček od poslovanja iz občine. Res je, da so nova delovna mesta zelo vabljiva, a glede na učinke tržnega kapitalizma in globalizma tudi precej negotova, saj investitorji svojo dejavnost pogosto preseljujejo, za sabo pa puščajo degradirano območje, ki ga je potem težko nameniti za druge dejavnosti.

6.3. Razvoj malega gospodarstva

Za obrt je potrebno nameniti ustrezen prostor in dejavnosti čimbolj združiti na enem mestu ter zagotoviti ustrezno infrastrukturo. Začetni strošek za občino bo v prihodnje tudi dohodek. Kar se predlagane lokacije v Prevojskih gmajnah tiče, jo Naš laz ocenjuje neprimerno, tako za obrtno cono, kakor seveda tudi za odlagališče odpadkov, saj bi bil poseg v okolje prevelik. Najbolj smiselno je, da se za ta namen naprej zapolni območje ob avtocesti v Lukovici. Smiselno bi bilo pritegniti predvsem domače investitorje.

Obrtne cone v občini, razvrščene glede na primernost po ocenah Našega laza:

1. Prostor ob avtocesti v Lukovici
2. Kamnolom Lukovica po zaprtju
3. Krašnja in/ali lokacija južno od Prevoj (zahodno od Vrbe, severno od čistilne naprave)

6.4 Vprašanje širitve kamnoloma

Prebivalci, ki živijo v neposredni bližini kamnoloma v Lukovici so, kar se tiče kvalitete bivanja, resnično prizadeti, po drugi strani pa je težnja po širitvi zaradi gradnje AC upravičena. Naš laz predlaga postopno zapiranje kamnoloma, vendar bi bila trenutno sprejemljiva tudi še manjša širitev do tiste mere, ki bo omogočila lažjo sanacijo kamnoloma. Ravna površina, ki bo nastala po zaključku sanacije, bi bila primerna za obrtno cono - za dejavnosti, ki niso škodljive okolju.

6.5. Primernost deponij

Naš laz se je takole opredelil glede deponij, ki pridejo v poštev:

1. Občina ne izgradi deponije,
2. deponija Lukovica,
3. deponija Korenski potok,
4. deponija Krašnja.

6.6. Čiščenje odpadnih voda

Čiščenja odpadnih voda se je potrebo lotiti na stroškovno in strokovno sprejemljiv način. Naš laz svetuje, da se pripravijo strokovna navodila, predvsem za pripravo bioloških čistilnih naprav z močvirskim rastlinstvom. Pri večstanovanjskih gradnjah je potrebno od investitorja že vnaprej dobiti zagotovila, da bo uredil tudi vprašanje odpadnih voda. Še posebej je potrebno poskrbeti za odplake iz obratov malega gospodarstva, kar še bolj potrjuje potrebo po obrtnih conah, kjer bi bile vse zbrane na enem mestu.

6.7. Razvoj kmetijstva

35 % vseh površin v občini predstavljajo kmetijske površine. Zaradi gradnje avtoceste bo v dolinskem delu precej kmetijskih površin uporabljenih za druge namene, v hribovitem delu pa veliki obdelovalni kompleksi niso mogoči. Zaradi teh omejitev je potrebno pospeševati tiste oblike kmetijstva, ki ne zahtevajo velike mehanizacije, so manj škodljive za okolje in omogočajo obstanek tudi manjšim kmetijam. Poleg razvoja takih oblik živinoreje, določenih oblik poljedelstva in sadjarstva, ki ne zahtevajo uporabe kemičnih sredstev, je treba upoštevati tudi dopolnilne dejavnosti na kmetijah in temu primerno politiko zaposlovanja: turizem, domača obrt, predelava sadja, pridelava redkih vrst žitaric,... Za potrebe občanov Naš laz v bodoče predlaga ureditev manjše tržnice za pridelke s kmetij. Svetuje pa tudi izgradnjo manjše klavnice, ki bi jo lahko uporabljali kmetje, ki bi želeli meso pripraviti oz. predelati v obliko, primerno za prodajo in bi zadostila vsem tehničnim in sanitarnim predpisom. Za take projekte je možno pridobiti tudi sredstva EU.

Naš laz meni, da bi občina s strokovnjaki morala pripraviti projekt za postopno uvajanje neposrednih plačil v kmetijstvu, svetuje pa tudi, da se občane s plakati obvešča o javnih razpisih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.

6.8. Koncept razvoja turizma

Tudi kar se turizma tiče, je za občino primernejši zmeren razvoj, predvsem s čimveč vlaganji domačinov - predvsem v dopolnilne dejavnosti na kmetijah (kmečki turizem, pridelava sira, zelenjadarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo, domača obrt) ter vzpostavljanja različnih tematskih poti. Zagotoviti je potrebno tudi prenočitvene zmogljivosti - ne v večjih objektih, temveč predvsem v družinskih penzionih.

Nadaljevanje na naslednji strani

Nadaljevanje s prejšnje strani

Glavno turistično cono v občini bo predstavljalo območje akumulacije Drtjščice. Na lokaciji zahodno od počivališča Lukovica bi bil primeren športni center z igrišči ali mogoče celo bazenom. Potrebno je tudi, da se občina bolj poveže s Turistično zvezo Slovenije in Nacionalnim turističnim združenjem, ki v precejšnji meri reklamirata in tudi sofinancirata razne turistične prireditve.

6.9. Akumulacija Drtjščice

Zadrževalnik visokih voda je smiselno izkoristiti v turistične namene z ustrezno dopolnitvijo turističnih objektov, pri čemer je potrebno upoštevati okoljevarstveni vidik. Na tem območju bi bilo zaradi bližine avtoceste smiselno urediti območja za kempiranje in piknike ter možnosti za rekreacijo in razvoj izletniškega turizma - tudi ureditev kopališča. Nočitve naj bi bile zagotovljene v okoliških naseljih in ne neposredno ob jezeru. Počitniških hiš v bližini naj bo čim manj. Gostinski objekti s prenočitvenimi zmogljivostmi naj se zgradijo v primerni oddaljenosti od jezera, pri čemer noben ozmed turističnih objektov ne bi smel razsebebljati območja njegove lastne identitete.

6.10. Vključitev naravne in kulturne dediščine v turistično ponudbo

V občini so številni zanimivi stari objekti, katerih lastnike bi bilo potrebno navdušiti in po možnosti pritegniti sofinanciranje občine in države za njihovo obnovo in preureditev kakšnega izmed prostorov za obiskovalce. Urediti bi bilo potrebno tudi njihovo okolico. Že obstoječi objekti in znamenitosti (npr. osrednjeslovenska hiša v Krašnji) pa si zaslužijo močnejšo promocijo v perspektivi občine. Naš laz sicer v svojem programu večkrat omenja večjo promocijo slamenkarstva, čeprav se v preteklosti ta dejavnost ni odvijala v naši občini, temveč bolj v Domžalah, medtem ko so pri nas pletli bolj slamnate kite kot dokončne izdelke.

Postaviti bi morali smerokaze in privlačne table, ne samo za najpomembnejše spomenike, temveč za vse znamenitosti v občini - vse bi morali vključiti tudi na promocijske zloženke z zemljevidom. Poudarjen je tudi pomen ohranitve Prevojskih gmajn z bajerji. Urediti bi bilo potrebno območja ob avtocesti.

Poleg cerkve na Golčaju in v Spodnjih Praprečah si posebno obravnavo zaslužita tudi Lukovica in Brdo. Potrebno je urediti center Lukovice. Turistična ponudba pa naj se gradi tudi na tradicionalnih prireditvah. Nujna je priprava večjega števila promocijskih gradiv.

7. ZASNOVA RAZVOJNE STRATEGIJE OBČINE LUKOVICA

7.1. Vizija razvoja Občine Lukovica

- občina si bo prizadevala za trajnost in ne stihijski razvoj,
- občina Lukovica si bo kljub infrastrukturnemu koridorju prizadevala nad

graditi svojo istovetnost in bo vzorčni primer urejene kulturne krajine v zaledju glavnega mesta in Domžal,

- občina bo gradila svoj razvoj na sprejemljivi gospodarski dejavnosti, ki bo temeljila predvsem na lokalnih vlaganjih (drobne sekundarne in terciarne dejavnosti; turizem, storitvena obrt, trgovina, alternativno kmetovanje),

- občina se bo vključevala v različne medobčinske, regijske povezave, a ne za ceno izgube lastne prepoznavnosti.

7.2. Razvojni potenciali in ovire za razvoj v občini

7.3. Analiza razvoja na območju občine Lukovica (prednosti, pomanjkljivosti, nevarnosti, priložnosti)

7.4. Strateške razvojne usmeritve občine glede na prioritete

- poskrbeti za koordinirano povezovanje vseh razvojnih aktivnosti v občini,
- vlagati v komunalno orpmljenost,
- zagotoviti prostor in infrastrukturno opremljenost za obrtno dejavnost,
- prestrukturirano kmetijstvo,
- promovirati občino in jo turistično prebuditi na podlagi naravnih in kulturnih danosti,
- ohraniti vodne vire,
- izkoristiti možnost za lokalna vlaganja ob bodoči avtocesti,
- izobraževati in osveščati prebivalce in jih vključevati v življenje in delo občine,
- zagotoviti prostor za družbene dejavnosti (matična OŠ, podružnični OŠ, vrtec, kulturni domovi, športni center, dnevno varstvo za starejše občane, gasilski domovi),
- skrbeti za vraščenost občine v širše okolje in razpoznavnost občine v slovenskem prostoru in izven njega.

8. MINIMALNI IN MAKSIMALNI SCENARIJ MOŽNEGA RAZVOJA

8.1. Minimalni in maksimalni scenarij možnega razvoja Občine Lukovica

8.2. Minimalni in maksimalni scenarij možnega razvoja za območje Drtjščice

Naš laz je v obliki tabele pripravil scenarij razvoja občine po posameznih področjih (urejanje prostora, komunalna in infrastrukturna, kmetijstvo, turizem, malo gospodarstvo, družbena infrastruktura) in posebej za območje Drtjščice, pri čemer je kot prvi ukrep za usmerjanje razvoja občine predvidel sistematizacijo novega delovnega mesta koordinatorja lokalnega razvoja v okviru občinske uprave. Tabelam sledijo komentarji.

9. FINANČNA VREDNOST PROJEKTOV IN MOŽNI VIRI FINANCIRANJA

9.1. Finančna vrednost projektov

Naš laz je finančno ocenil projekte, ki jih je predlagal v scenariju razvoja, tako da je postavke za potrebno skupna vlaganja razdelil na javna vlaganja (sredstva občine) in zasebna vlaganja.

9.2. Možni viri financiranja projektov v Občini Lukovica

10. POSPEŠEVANJE RAZVOJA OBČINE

Naš laz je, kar se tiče pospeševanja razvoja občine, predvidel več možnosti:

- sistematizacija novega delovnega mesta v okviru občinske uprave za pospešitev razvoja občine,
- ustanovitev razvoja medobčinske razvojne agencije,
- pooblastitev ene od gospodarskih družb za opravljanje razvojnih nalog na ravni občine ali medobčinskem območju.

11. AKCIJSKI PROGRAM IN ČASOVNI NAČRT RAZVOJNEGA PROGRAMA OBČINE LUKOVICA (MINIMALNI IN MAKSIMALNI SCENARIJ)

12. KRATKA OBRAZLOŽITEV KART

V prilogi Razvojnega programa je Naš laz v obliki diagrama pripravil časovni načrt razvojnega programa in karte Občine Lukovica z vrisano gospodarsko infrastrukturo, bilanco površin, razvojnimi dilemami in izbranimi razvojnimi problemi v dolinskem delu občine.

13. RAZVOJNA VPRAŠANJA, KI PRESEGAJO MEJE OBČINE

Skupni razvojni program

Vključevanje skupnega razvojnega programa v regionalni razvojni program

Avtorji so se še posebej dotaknili razvojnih vprašanj, ki presegajo meje občine in pomena vključitve Občine Lukovica v pripravo skupnega razvojnega programa, ki presega meje občine in regionalnega razvojnega programa. Glavni pogoj za uspešno pripravo regionalnega razvojnega programa pa je, da ločimo vprašanja, ki so regionalnega pomena in tista, ki zadevajo samo področje skupnega razvojnega programa.

KONEC

Strokovnjaki so na koncu poudarili, da razvojni program podaja osnove akcijskega programa za izvajanje, usmerjanje razvoja v občini pa mora postati trajna dejavnost. Pri njihovem delu pa se je pokazalo, da je nekaj področij in območij, za katera bo bilo potrebno v najkrajšem času pripraviti idejne projekte. Ta področja so npr.: ureditveni načrt za dolinski del občine, idejni projekt za izdelavo ureditvenega načrta za območja akumulacije Drtjščice in njenega zaledja, idejni projekt za pospeševanje razvoja višinskega dela občine.

V upanju, da bo zgornji povzetek spodbudil čimveč bralcev, da vzamejo v roke celotni razvojni program in prispevajo svoje pripombe ter ideje, ki so za razvoj občine zelo pomembne, bi rada še enkrat ponovila, da je rok za oddajo pisnih predlogov 22. oktober 2001.

Maja

BIO KMETJE NA EKSKURZIJI

Nazaj k naravi! Tako smo ugotovili tudi v našem koncu. Ustanovili smo združenje ekoloških kmetov "Zdravo življenje Lukovica", ki deluje že tretje leto. V društvo so vključeni tudi kmetje iz sosednjih občin: Moravče, Zagorje, Kamnik, Domžale in celo iz Cerknice.

V okviru izobraževanj eko-kmetov, organizirajo naši svetovalci tudi strokovne ekskurzije. Prvo leto smo bili v Avstriji, kjer se je ekološko kmetijstvo naglo razvijalo že po letu 1992. Tudi pri nas, zlasti v severovzhodni Sloveniji nastajajo, eko kmetije, ki imajo kaj pokazati.

Tako se nas je zbralo v torek, 17. 7. 2001, skoraj poln avtobus, ki nas je popeljal čez betonske Trojane na Štajersko. Tokrat smo si hoteli ogledati zelenjavarstvo, zeliščarstvo in konjerejo na eko način. Na Vranskem smo zavili levo in se peljali proti našemu prvemu cilju. Pot se je začela vzpenjati in na nekem ostrem ovinku se je avtobus zagozdil. Kmet mora biti vedno v akciji, smo si dejali in poskakali iz avtobusa ter jo peš mahnili naprej. Po nekaj minutah prijetne hoje smo prispeli do jase, kjer smo ugledali tablo: "Kmetija Hribernik". Še malo in pokažejo se prve gredice zelenjave in zelišč, ki potekajo čez in čez po bregu prav do domačije. Na potki sredi vsega nas pričaka prijazna gospodinja. Veselo nas pozdravlja in takoj pove: "Ja, veste, brez motike pa ne gre. V svojem življenju sn znučala kakih seden al osen motik. Jaz motiko ljubim!" Popelje nas naokoli, vse nas zanima in imamo kaj videti. Najprej smo si ogledali njivo vrtnin, ki so bile skrbno pognojene z uležanim gnojem - humusom. S prodajo so kar zadovoljni, saj večino pridelkov prodajo v gostišče Štorman. Zelišča imajo posejana povsod, med njimi je največ kamilic in dišeče mete, katero skupaj z hrastovim lubjem pripravljajo za kopeli. Vse seme pridelajo sami. Imajo tudi

sušilnico, kjer sušijo zelišča in jih tudi pakirajo ter prodajajo. Kdor je hotel, si je kupil tudi sadike jagod, povsem tem pa so nas tudi pogostili v lepo obnovljeni hiši z moštom in obloženimi kruhki. Po prijetnem srečanju smo se poslovili, gospodinja pa nas je opogumila z besedami: "Če bomo še naprej pošteno delali, nam bo tudi ljubi Bog pomagal z dobro letino."

Lepo se je bilo peljati po naši zeleni Štajerski do druge postaje: dvorec Trebnik v Slovenskih Konjicah. Tukaj sta nas sprejela grajski oskrbnik in njegova dekla, lepo opravljena v starograjski noši. Pritoževala sta se nad gospodo, ki menda ponoči spi, podnevi leži, vmes pa še kaj dobrega poje. Postregla sta nam z zeliščnim čajem in "ta kratkim", ki sta ga imenovala "optimist". Dvorec trenutno prenavljajo. V enem delu imajo urejeno zbirko starih kočij in kmečkega orodja, ki je vredna ogleda. Večji del dvorca je namenjen zeliščem. Ogledali smo si zeliščno kuhinjo, kjer kuha grajski zeliščar svoje zvarke na odprtem ognjišču. V drugi sobani imajo urejeno sušilnico, kjer so obešena vsa mogoča zelišča, ki nam dišijo pod nos. Glavna in nepozabna pa nam je ostala še galerija zeliščnih žganj, sadnih vin ter domačih kisov in olj. V dvorcu Trebnik se zares trudijo, da bi ponovno obudili zanimanje za znanje naših prednikov, ki niso poznali sodobne tehnologije in so vse, kar so potrebovali, črpali iz neizmerne zakladnice narave.

Ker smo že ravno bili v Konjicah, nismo smeli mimo vinske kleti, kjer smo poskusili in kupili nekaj konjičana.

Po kosilu blizu Dobrne za prvim ovinkom ugledamo konje. Zopet nas sprejme gospodarica. Predstavi nam toplokrvne konje holštajnske pasme. Poleg konj, ki jih sami vzrejajo in dresirajo, imajo tudi družinsko podjetje - izdelava vlečnih kljuk in sprehajalnic za konje. Svoje konje tudi

izposojajo za ježo gostom iz Dobrne. Nisem ravno ljubitelj konj, toda 4-letni žrebec, ki se tako elegantno zapodi za ograjo in z lahkoto preskakuje ovire, nas kar prevzame. Tudi cena nas zanima. To pasmo so Nemci za potrebe v 2. svetovni vojni do potankosti selekcionirali. Vse, kar je bilo slabega, so izločili. Zato se konji lahko vodljivi, seveda če se z njimi veliko ukvarjamo. Omenjeni žrebec, ki že nekaj zna, dosega ceno 2 milijona, so pa tudi dražji.

Zadnje postajo smo imeli v mlinu pri kraju Nova Cerkev. To je lepo obnovljen star mlin na vodni pogon, ki melje že 700 let. Sprejel nas je priletni lastnik, dvakratni samec, po priimku in po stažu. Je tudi lastnik kmetije, na kateri že devet let kmetuje na ekološki način. V glavnem prideluje žita: pšenico, ajdo, koruzo..., katera potem tudi melje in prodaja obiskovalcem. Mlinar Samec je živahen in duhovit človek. Zanimalo nas je, kje dobi ženske za ročno delo na poljih. "O, to pa res ni problem, veste, naše ženske se imajo zadnje čase veliko za zmenit in gredo kar rade na njivo." Gnoji z uležanim konjskim gnojem, iz ekološke kmetije, katerega zamenja za žito. Herbicidov že davno ne uporablja, ker je dognal, da so zanič. Poudarja pa pomen pravih kolobarjenja z deteljo. Po ogledu mlina in nakupu moke smo se odpeljali domov.

Na koncu nas je naš svetovalac Tomaž povabil, da se udeležimo naslednje ekskurzije, tokrat po naših kmetijah, saj kot pravi, je izmenjava izkušenj in znanja, ki ga imamo, pomemben dejavnik pri trajnostnem razvoju naših kmetij. Dejavnost članov našega društva je tako pestra in raznolika - od živinoreje, čebelarstva, vrtnarstva in na koncu tudi drevničarstva da imamo dejansko kaj pokazati vsem tistim, ki jih tak način kmetovanja zanima. Hkrati pa nas je povabil, da se v čim večjem številu udeležimo predstavitev združenja na bližnjem sejmarjenju v Domžalah.

Domov smo prispeli še podnevi, kot se za "fejst" fante in dekleta spodobi.

Marko Cerar

KAKO ZMANJŠATI STROŠKE IV.

Ko napoči čas obnove kotlovnice, največkrat pomislimo samo na zamenjavo kotla, vendar moderne naprave ne delujejo brezhibno, če manjkajo nekatere druge naprave ogrevalnega sistema. Še slabše je kombinirati komponente stare kotlovnice z novimi, še posebej, če zamenjamo tudi vrsto energenta.

Zamenjava ogrevalnega sistema in energenta sodita med večje investicije. Najpogostejše se za to odločimo, ko je kotel že tako dotrajan, da ga je potrebno zamenjati z novim. Odločitev pa ni preprosta, saj ne moremo gledati le na trenutne cene energentov, poznati je potrebno energetske politike države, svetovne raz-

mere (zaloge, zadostnost dobave, enakovrednost dobave ipd.), upoštevati je potrebno ekološka vprašanja itd., pomembni so tudi pogoji okolja, v katerem bivamo. Tako bi, če bi zdaj prešli z lahkega kurilnega olja za ogrevanje z zemeljskim plinom, nekaj prihranili pri stroških ogrevanja, ni pa taka cena zagotovljena dolgoročno. Glede tega je še precej vprašanj okrog utekočinjenega naftnega plina, uporabe biomase ipd. Država je tisti generator, ki bi morala s spodbudami in subvencijami povečevati število uporabnikov določenega energenta, npr. zemeljskega plina, saj je to najbolj čisto fosilno gorivo, ravnanje z njim je dokaj preprosto.

Pri zamenjavi kotla je izredno pomembna pravilna izbira, tako glede moči kotla kot izvedbe. Enako velja za vse pripadajoče naprave (gorilnik, regulacijske naprave, priprava tople sanitarne vode). Pri istem energentu lahko izberemo različne izvedbe. To bistveno vpliva na porabo toplotne energije in višino stroškov za ogrevanje. Razlike v porabi

energije med zastarelimi in najsodobnejšimi napravami so zelo velike, saj imajo na primer najnovejši kondenzacijski plinski kotli celo do 15 odstotkov boljše izkoristke. Obnovljivi viri lahko občutno zmanjšajo porabo toplotne energije iz fosilnih goriv, na primer pasivno (zimski vrtni) in aktivno izkoriščanje sončne energije s sprejemniki sončne energije (priprava tople vode). S toplotno črpalko lahko ogrevamo toplo vodo in stanovanja, pogoj pa je dobra toplotna izolacija in nizkotemperaturni sistem ogrevanja. Računati je potrebno z dokaj visokimi investicijskimi stroški, ki pa so zelo različni, glede na različne možne sisteme in izvedbe.

Med večje investicije v varčevanje z energijo sodi tudi pravilna izvedba toplotne izolacije hiše in zamenjava oken. S tem posegom lahko bistveno zmanjšamo porabo energenta, če je izvedba pravilna, in če so naše bivalne navade naklonjene varčevanju (odprta okna pozimi ipd.).

ESP DOMŽALE
IVAN KENDA, univ.dipl.inž.

KMEČKI PRAZNIK V PRESERJAH

Turistično društvo Preserje ne miruje. Novi predsednik Marko Volf in njegov namestnik Roman Cerar nadaljujeta delo, ki so ga vpeljali njuni predhodniki, ki seveda še vedno sodelujejo. Letos so organizirali pustni kres, za cvetno nedeljo so pripravili 24 metrov visoko butaro velikanko, pa prvomajski golaž s kresom in sedaj še kmečki praznik.

Razstavili so staro kmečko orodje. Glavna atrakcija pa je bila galopska dirka hladnokrvnih konj. Strogi sodniki Franci Capuder, Vinko Nakrst in Marjan Vesel, ki jih je vodil Stane Jemec, niso imeli težkega dela. Konji in njihovi jezdecji so se borili zagrizeno, kot da bi šlo za milijonsko nagrado. Lastniki konj in njihovi prijatelji pa tudi ostali prisotni niso štedili svojih grl. Zmagovalci pa so bili:

1. mesto: Franci Gorjup s Stelo iz Preserj
2. mesto: Peter Milovanovič s Sokolom iz Doba
3. mesto: Damjana Gostič z Luco iz Krašnje

Po končani dirki pa se je ogrelo tudi prišče. Za poskočne viže je skrbel ansambel Viharnik iz Podgorja pri Kamniku. Kar precej voščil in čestitk je bilo vpetih v njihovo igranje. Hrane in pijače ni manjkalo.

Konji so bili glavni

Člani Turističnega društva pa tudi znajo poskrbeti, da so gostje vsi zadovoljni. Glavni sponzor prireditve je bilo Gostinsko podjetje Trojane, kar je izdajal tudi vonj po krofih, ki se je širil daleč naokoli.

Vsekakor je Preserjanom še enkrat uspelo pripraviti prijeten in razburljiv popoldan za vse, ki so si vzeli čas za obisk te prijetne vasi.

V.G.

KASAČI SO DOMA V VRBI

Obiskal sem Milana Prašnikarja v Vrbi, kjer so mi prijazni ljudje prišepnili, da je velik ljubitelj konj. Sedla sva za senčno mizo ob njegovi delavnici in pogovor je stekel. Milan je že od malega zaljubljen v konje. V prejšnjih letih je imel vedno hladnokrvne kmečke konje, s katerimi se je rad postavil. Vozil je več let tudi na kmečki ohceti v Ljubljani. Vedno je občudoval kasače in si rad ogledal marsikatero dirko.

Prijatelja

Marjan in Sadam

Pred dvema letoma se je končno odločil in v njegovem hlevu so hladnokrvne konje zamenjali vročokrvni konji pasme ameriški kasač. V lanskem letu se je začel udeleževati dirk. Veliko se je ob kvalitetnem konju Sadamu, ki je imel takrat osem let, moral učiti tudi sam. Uspela sta prebroditi začetne težave in vedno boljše sodelovanje med njima je na kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni prineslo prvo zmago. V letošnjem letu se je konj izkazal že večkrat. Vedno se uvrstila do petega mesta, kar pomeni, da pridno zbirata točke. Sedaj je konj z vozačem Milanom uvrščen na četrto mesto v Sloveniji. Ne obiskujeta vseh dirk. Milan pravi, da bi bilo prenaporno. Kadar konju ni do dirkanja, ostaneta doma. Sedaj dirka Milan tudi z novim konjem, ime mu je Frenki Boy in je star štiri leta. Čeprav sta

še začela, jima je že uspela uvrstitev na peto mesto.

Letos bodo tekme še do sredine oktobra in prav zanimivo bo spremljati uspehe obeh kasačev in njunega prijatelja in voznika Milana Prašnikarja. Vsekakor se bo v Rokovnjaču vedno našel prostor zanje.

Ko vidiš Milana, kako ravna s konji, ti je jasno, da je to navezanost, ki ne bo minila. V hlevu stojita tudi dva kasača domače prireje. Milan je tudi član Konjerejskega društva Lukovica in rejniki štirim konjem, za katere gospodarji nimajo prostora. Pravi, da bo pripravil še nekaj boksov, saj upa, da bo lahko svojo čredo povečal. Trenutno je lastnik šestih konj. Naj bo zaenkrat dovolj. Več o Sadamu in Milanu po dirkah, ki so še letos pred njima.

V.G.

PRESTAVITEV JOŠKOVCEVEGA KOZOLCA

Verjeli ali ne, tudi v naši dolini se kdaj zgodijo "neverjetne zgodbe". Toda ta je resnična, o čemer se lahko prepričamo sami; Joškovcev kozolec v Trnjamu stoji na bolj trdnih temeljih potem, ko so ga v vročem julijskem popoldnevu preselili preko ceste k domačemu poslopju. Selitev kozolca je bila potrebna, saj je na starem mestu oviral gradnjo avtoceste. Preseliti ga ni bilo tako preprosto. Treba ga je bilo dobro zvezati, ga skrbno naložiti na tovornjak in varno prepeljati na drugo stran ceste. "Sam dogodek je privabil veliko gledalcev", je navdušeno povedal njegov lastnik, ki se je v krogu svoje družine odločil za njegovo preselitev. "Kmetijski stroji in orodje vedno potrebujejo streho, zato je nikoli ni preveč, pa tudi spomini na moja otroška leta so me spodbudili k tej odločitvi", je dejal gospod Janez. V nadaljevanju sem izvedela, da je bil kozolec preseljen že drugič. Joškovcevi so ga namreč kupili pri Berkovih v Praprečah leta 1948, ga obnovili in postavili doma v Trnjamu, saj je njihov med vojno pogorel. Letnica iz devetnajstega stoletja potrjuje, da kozolec šteje že sto petindvajset let.

Težko se je odločiti drugače, kadar imamo ljudje pravi odnos do stvari, ki so materialni, duhovni in družbeni dokaz prepoznavnosti tega prostora in razvoja v njem. Kozolec s streho je slovenska posebnost in je prisoten samo v slovenskem etničnem prostoru. Najbolj pogost je na alpskem območju Slovenije. Zato je skrben odnos za ohranjanje vsega, kar so z delom ustvarili in koristno uporabljali naši predniki, najbolj izvirni dokument časa in načina življenja na podeželju.

Marta Lavrič

Vezani kozolec ali toplar stoji na zelo trdnih temeljih

Njegova preselitev ni bila enostavna, ...

90 LET LUKETOVE MAME

Alojzija Novak

V juniju je svojo devetdesetletnico praznovala tudi Luketova mama – Alojzija Novak z Učaka pri Trojanah. Ko sem jo sredi avgusta obiskala, vsekakor ni kazala svojih let, kar je glede na težko življenje, ki ga je imela, prav presenetljivo.

Alojzija se je rodila v Orehovici pri Izlakah, kjer je otroštvo preživljala v veliki družini, v kateri je bilo poleg nje še deset otrok. Kmalu je morala večina otrok v zavod v Šentvid, od koder se je v najstniških letih le za kratek čas vrnila domov, nato pa je šla delat h Konškovim na Trojanah. Na Trojanah je spoznala svojega moža, ki je bil vdovec in je že imel otroka, ter se leta 1934 omožila na njegovo kmetijo na Učak. Skupaj sta imela še 3 otroke, nato pa ji je leta 1942 moža vze-la vojna.

Za Luketove so se po smrti moža začeli hudi časi, saj je ostala sama na kmetiji s štiri-mi otroki. Preživljali so se, kakor so vedeli in znali, imeli so dve kravi in za vsa težka dela je morala poskrbeti sama – kasneje so ji si-cer pomagali tudi otroci, a na njej je bilo breme preživljanja cele družine. Da bi zaslužila kak dodaten dinar, je v prostem

času tudi šivala. Življenje se je zanj obrnilo na bolje, ko se je hči Terezija omožila, saj je bila s tem razbremenjena opravljanja najtežjih del.

Danes je Alojzija Novak na Učaku že 68 let, od 60. leta se mora bojevati z boleznijo, a je za svoja leta še vedno neverjetno vitalna in bistra, glede na težave, s katerimi se je soočala po smrti moža. Ima šest vnukov in tudi že šest pravnukov. Letos spomladi je sicer zaradi bolezni malo opešala, a kot pravi hči Terezija, se je čez poletje precej popravila, težave ima le z nogami, tako da si zdaj pomaga z vozičkom.

Drugače pa Alojziji, kot sama pravi, ni dolgčas, pravzaprav ima še najraje mir in tišino. Še vedno veliko bere, oči ji še vedno zelo dobro služijo. Pred časom je prebirala še knjige, najraje povesti, danes pa še prebere vse časopise – Družino, Kmečki glas in seveda Rokovnjača. Včasih si prižge še radio, televizija pa je, kot pravi, ne zanima več.

Tako sva končali najin kratek klepet s Luketovo mamo, ki sem ji zaželela še veliko tako čvrstih let.

Maja

NJENIH DEVETDESET LET

Ana Burja se je rodila v Voščah. Doma ni bilo kmetije, zato je delala pri drugih ljudeh. Prvo delo je dobila pri Boštjanovih v domači vasi.

"Radi so me imeli. Rekli so, da bom dobila dobro plačilo, če ostanem pri njih. Sem jim vseč delala po njivah," pravi. Potem je služila pri Florjank v Korenu. Kmalu je spoznala Toneta z Vrha. Ta se je kmalu preselil s svojo materjo na novo kmetijo v Krajno Brdo. Sem je pred sedemdesetimi leti prišla tudi Ana. Poročila se je s Tonetom in tako postala Jutrškova "ta mlada". Kar dvanajst otrok se jima je rodilo. Živi so žal le trije fantje in dve dekleti. Orosi se ji oko ob spominu na tiste, ki jih ni več. Malo je dajala njuna kmetija. "Vsako jajce sem prodala," pravi, "da smo zbrali za davke. Ravnih njiv tukaj ni, zato je pridelava zahtevala veliko dela." Njen rod se

Ana Burja

nadaljuje. Veseli se desetih vnukov, osmih pravnukov in dveh prapranukov. Rada obuja spomine na pretekle čase. Slike težav in radosti se prepletajo. Včasih ji solza orosi oko, ob spominih na težke čase, potem ji zopet smeh obarva obraz, saj tudi lepih spominov ne manjka. Šestnajst let je že vdova. Rada poklepeka s sosedami, le moč v nogah ji pojenjuje, pa tudi oči pišajo. Sicer je pa rada vesela. Še zmeraj ve vse, kar se dogaja na domačiji.

"Ja, naši sosedje so me pa presenetili, ko so mi prišli voščiti. Prav lep večer je bil." Pristavi: "Še zaplesala sem, čeprav tega že dolgo nisem počela. Lepo je, pa čeprav je Pipanov oče rekel, da je ta svet solzna dolina." Mnogo vedrih sem še slišal iz njenih ust. Zaželel sem ji zdravja.

"Kar še kaj pridi," me je povabila, "mi bo manj dolgčas, ko ne morem delati. Če ne prej, pa za mojih sto let!"

V. G.

ANDRAJEVČEVA MAMA

Počasi je prihajala od stare hiše. Kar dolgo se nisva videla, pa me je vendar takoj spoznala in se razveselila: "O, tebe pa že celo večnost nisem videla! Kje imaš pa ženo? Pa ja ni kaj bolna?" Hitro jo pomirim, tudi sam vesel njene živahnosti. Devetdeset let je le doba, ki marsikomu vzame živahnost. Ana Hribar, Andrajevčeva mama iz Trnjave, pa je še vedno živahnega duha in njenih devetdeset let se kaže le v počasnejši hoji.

"Spomin mi zmeraj bolj peša," se potoži. Povprašam jo o njenem življenju, pa se izkaže, da le ni slabega spomina. Rojena je bila pri Pogačarju v Zlatem Polju. Težko življenje je bilo tam. Imela je še sestro in dva brata. Drugače je še šlo, a vodo je bilo potrebno nositi. Ej, kako težka so bila vedra. Ko se je poročila z Andrajevčevim Ivanom in se preselila v Tranjavo, je mislila, da tudi v raju ne more biti lepše. Potok je tekel ob hiši in vode je bilo na pretek. Leta druge svetovne vojne so bila težka, pa saj takrat ni bilo nikomur lahko. Tudi čas po vojni ni bil ravno rožnat, a sta skupaj z možem zmogla vse.

Rodilo se jima je šest otrok. Pri triinpetdesetih je postala vdova. Težko ji je bilo sami, saj sta najmlajša otroka še hodila v šolo. Na kmetiji ji je pomagal gluhonemi možev brat. Pa se je življenje le uredilo. Otroci so si ustvarili družine. Dvanajst vnukov nadaljuje rod. Tudi pravnukov je že dvanajst in nekaj jih bo gotovo še, si zaželi. Rada čita, le da ji včasih nagajajo oči in mora odnehati. Potem pa moli. Rožni venec je njen stalni spremljevalec.

"Snaha zelo dobro skrbi zame. Včasih sem bila sitna, ko mi je rekla, da mi ni treba delati, sedaj sem se pa že navadila. Vseeno pa ne morem biti pri miru. Včasih rada kaj premaknem, pa tudi radovednost me še ni zapustila. Vesela sem vsakega obiska. Dobro je človeku v mojih letih, če vidi, da se ga še kdo spomni. Veš, pa tudi to je res, da mora človek dajati, če hoče kaj imeti," je zaključila najin pogovor.

Veliko zdravja in miru, sem ji zaželel. Obsedela je pri mizi pred staro hišo in mi pomahala, ko sem se odpeljal.

V. G.

SREČANJE NA GABRSKIH SENOŽETIH

Oseminpetdeset let je minilo od ustanovitve udarne brigade Slavka Šlandra pod Šipkom. V nedeljo, 5. avgusta, se je ob spominskem obeležju tega dogodka na Gabrskih senožetih zbralo okoli petsto ljudi. Približno trideset borcev tega bataljona pa veliko število simpatizerjev. Tudi predstavniki družbenega in političnega življenja so bili zraven, in sicer iz občin Kamnik, Domžale, Litije, Zagorja in Trzina. Slavnostna govornica je bila Danica Simšič, ki je v svojem govoru opozarjala predvsem na napake v sedanjem družbenem in političnem življenju. Kulturni program je tekel spontano. Izvajali pa so ga udeleženci srečanja. Po uradnem delu, ki se je zaključil s petjem, pa se je razvnel klepet med bivšimi borci. Vsem se že poznajo leta, ki nezadržno beže. Najmlajši med njimi, Branko Poljanšek, pa je vendar stopil še na Špilko. Je že tako, da mlajši zmorejo največ. Zopet se je nekaj bivših borcev med letom za vedno poslovilo in prisotni so zamišljeno premlevali njihovo usodo. Hudo je,

Še nas je nekaj

ko se zaveš, da svojega prijatelja in soborca ne boš več videl. Pa vendar se je vedro razpoloženje držalo žena in mož, prijatelj iz težkih časov. Zavest, da kljub manjšim soborcem število udeležencev sre-

čanja ne upada, da vedno novi ljudje s svojo udeležbo izkazujejo spoštovanje do njihove borbe, jih krepi. Še bo zvenela pesem v Gabrskih senožetih.

V.G.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK ŠOLE

Viki Prašnikar iz Vidma živi zdravo življenje. V vseh letih obiskovanja osnovne šole se intenzivno ukvarja s športom. Njegova prva ljubezen je veljala nogometu. Že v drugem razredu pa je začel s treningom badmintona. V tem športu je v letih do sedaj zbral kar sedem medalj. Tudi s tekom se je rad ukvarjal. Predvsem se je udeleževal krosov. Preveč bi bilo naštevati vse njegove uspehe, zato se ozmimo le leto nazaj. Zmagal je v teku za krof v Krašnji, osvojil drugo mesto na jesenskem krosu v Domžalah in prvo na domžalskem pomladanskem krosu. V petem razredu je začel intenzivno igrati košarko. Z ekipo OŠ Janko Kersnik Brdo Lukovica je v pretekli sezoni osvojil področno prvo mesto. Prav tako je v prejšnjem šolskem letu začel igrati pri košarkarskem klubu Lastovka iz Domžal. Prav s tem klubom sedaj igra kvalifikacije za prvo slovensko ligo v tej starostni skupini. Dosedanje Vikijevo športno udejstvovanje kaže, da je precej vsestranski športnik. Ni pa ljubitelj samo tekmovalnih športov. Gorništvu se mu je priljubilo in mu posveča vse več časa.

Viki Prašnikar

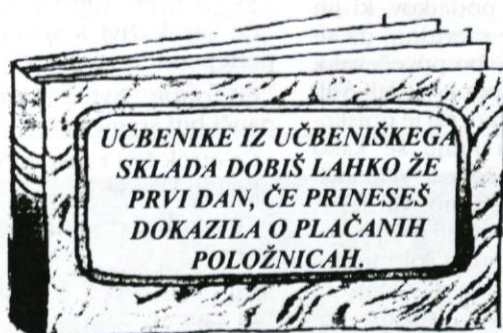
Vsekakor si želi nabirati čimveč izkušenj, tako da bo ob dopolnjenem osemnajstem letu lahko obiskoval tečaj za planinskega vodnika. Zaveda se, da

gornik ne moreš postati kar čez noč. Sicer pa tudi v drugih športih ni nič drugače. V teh dneh bo začel obiskovati bežigrasjsko gimnazijo v Ljubljani. Za šport bo zaradi zahtevnosti učenja ostalo manj časa. Košarki se ne namerava odpovedati in upa, da bo s košarkarskim klubom Lastovka dosegel vidne uspehe. Redkeje pa se bo udeleževal tekov, badminton pa bo igral le za zabavo. Kolikor mu bo ob učenju in košarki ostalo časa, pa ga bo uporabil za seznanjanje z našim gorskim svetom.

Viki Prašnikar je bil že štirikrat najboljši športnik razreda, zadnji dve leti pa najboljši športnik šole. To je vsekakor uspeh, ki ob dobrih učnih rezultatih kaže na uspešno dozorevanje celostne osebnosti. Sicer je tih in skromen. Njegovemu pogledu težko uidejo zanimivosti, s katerimi se srečuje. Ni ravno preveč gostobeseden, rad prisluhne drugim, pa naj govorijo o zanimivostih ali pa o svojih težavah.

Vikiju želimo, da bi uspešna športna in življenjska pot tekli vzporedno, brez velikih pretresov, da bo lahko svojo moč uporabil za pomoč prijateljem in znancem.

V. G.

**ŠOLSKE COPATE ALI PLATNE
ŠPORTNE COPATE S SVETLIM
PODPLATOM IMEJ S SEBOJ ŽE PRVI
DAN!**

**V PONEDELJEK,
3.9.2001, OB 8.00**

**SE ZAČNE POUK NA
MATIČNI ŠOLI BRDO IN NA
PODRUŽNIČNIH ŠOLAH V
KRAŠNJI IN BLAGOVICI.**

**AVTOBUSI
IN KOMBII BODO
JUTRAJ VOZILI PO
OBICAJNEM VOZNEM REDU.**

**UČENCI MATIČNE ŠOLE BRDO SE BOSTE TA
DAN VRAČALI DOMOV MED 11.30 IN 12.00.**

NOVO ŠOLSKO LETO – NOV IZZIV

Ob pripravah na novo šolsko leto se vedno ozremo na pretekle izkušnje in skušamo slabe popraviti, dobre pa ohraniti in dopolniti. Nemogoče je naštetiti vse, prav gotovo pa smo zelo ponosni na učni uspeh, ki ga dosegajo naši učenci. Letos je od 552 učencev izdelalo 544 učencev ali 98,55 %. Razreda ni izdelalo 8 učencev ali 1,45 %, en učenec je imel popravni izpit, ki ga je že v junjskem roku uspešno opravil. Učenci v prvem in drugem razredu so opisno ocenjeni, zato njihov končni uspeh ni številčno ovrednoten. Učni uspeh učencev, ki so številčno ocenjeni (od 3. do 8. razreda), je naslednji:

421 učencev: 139 (33,02 %) odličnih, 133 (31,59 %) prav dobrih, 111 (26,37 %) dobrih, 30 (7,13 %) zadostnih, 8 (1,90 %) nezadostnih.

Spodbudni so tudi rezultati skupinskega zunanega preverjanja znanja iz slovenščine in matematike za učence 8. razredov. V rednem in naknadnem roku se ga je udeležilo 22 učencev (40,7 %), omejitev vpisa na srednje šole je imelo le 13 (24,1 %) učencev.

Najvišje možno število točk je bilo 30.

Povprečno število doseženih točk naših učencev je bilo pri slovenščini 23,69 (78,9 %), rezultat za Slovenijo pa je 23,16 (77,2 %). Učenci z omejitvijo vpisa so dosegli še boljše rezultate: 24,77 (82,56 %), za Slovenijo 25,17 (83,9 %).

Povprečno število točk pri matematiki je za naše učence 20,33 (67,76 %), za Slovenijo 17,47 (58,23 %). Za učence z omejitvijo vpisa je povprečno število točk 20,38 (67,93 %), za Slovenijo 19,87 (66,23 %).

Podatki in primerjava s slovenskim povprečjem kažejo na to, da si naši učenci pridobijo dovolj dobro znanje za nadaljevanje šolanja in da imajo pri vpisu enakovredne ali boljše možnosti na šolah z omejitvijo vpisa.

Večjih novosti v tem šolskem letu ne bo. Skupna odločitev učiteljskega zbora je bila, da se ne lotevamo nobenih novih projektov in programov, ampak razvijamo in dvigamo kakovost obstoječih in uveljavljenih, saj je teh veliko in zahtevajo polno angažiranost vseh delavcev šole. K tej odločitvi nas je privedlo tudi dejstvo, da se nezadržno bliža začetek devetletke in s tem mnoge nove naloge in obremenitve. Prihodnji dve šolski leti bosta tako v znamenju priprav na uvedbo devetletnega šolanja. V načrt teh priprav je vključeno delo s starši, to je pravočasno in natančno informiranje, ter sodelovanje z občino Lukovica, saj prostorske možnosti za začetek devetletke še niso zagotovljene.

Z devetletko bomo na naši šoli začeli v šolskem letu 2003/2004. Takrat bodo v prvi razred vstopili šestletni otroci, ki bi

sicer začeli obiskovati malo šolo. Obenem bodo učenci iz končanega petega razreda vstopili v novi sedmi razred namesto v starega šestega. Nato se uvažanje devetletke postopoma nadaljuje (učenci vzporedno nadaljujejo osemletno šolanje) do šolskega leta 2008/2009, ko se v celoti preide na devetletno šolanje za vse učence. Celovitejšo informacijo o devetletnem šolanju bomo objavili ob drugi priložnosti v Rokovnjaču.

Številčno stanje učencev in s tem oddelkov se letos ne spremeni bistveno, razen v Podružnični šoli Krašnja, kjer letos začnemo pouk v dveh kombiniranih oddelkih, in sicer 1. in 2. razreda ter 3. in 4. razreda. Delo v kombiniranih oddelkih je zahtevnejše, a je v Krašnji že utečeno in se kakovost pouka ne zmanjšuje, kar dokazujejo uspehi učencev, ki pridejo na predmetno stopnjo na Brdo. Ministrstvo namreč za kombinirane oddelke priznava še dodatne samostojne ure pouka za slovenščino in matematiko, in sicer po pet ur za vsak predmet. Tako nas kvaliteta pouka ne skrbi, nekaj težav je z organiziranjem pouka, ki pa jih sproti in v soglasju s starši uspešno urejamo. Iz podatkov, ki jih imamo na razpolago, je razvidno, da se število otrok v Krašnji ne bo povečevalo, zato se bo kombiniran pouk nadaljeval. Nujno je, da šolo obdržimo, saj je obiskovanje šole v domačem kraju še kako pomembno za mlajše učence. V manjši šoli blizu doma se počutijo varnejše, manj problemov in nevarnosti je s prevozi, tesnejša je lahko vez med šolo in domom, obenem pa je šola v manjšem kraju središče družbenega, družabnega, društvenega ter kulturnega dogajanja, kar je v Krašnji že dolgoletna tradicija.

Že v prejšnji številki Rokovnjača smo čestitali najboljšim odličnim učencem in najboljšim športnikom šole. Pohvalo pa zasluži vsak učenec, ki s svojim delom in trudom uspešno konča šolsko leto. Ne glede na to, kakšen je otrokov uspeh, pomemben je zanj, ker je njegov in ga je dosegel s svojim delom, samo njemu lastnimi sposobnostmi ter zmožnostmi in na svoj način. Včasih predvsem kot starši pozabljamo na to in od otroka zahtevamo preveč. S tem ne mislimo nič slabega, želimo si najboljše zanj, saj se zavedamo visokih zahtev današnjega časa. A s previsokimi cilji, ki jih otrok ne zmore doseči, mu nehote zmanjšujemo zaupanje vase in samospoštovanje, sčasoma si naslika popolnoma negativno samopodobo in neuspehi se vrstijo. Težko je najti pravo mero pri postavljanju zahtev in ciljev otroku. Prav je, da mu pomagamo, da si jih najde in zastavi sam. Za to pa je potrebna velika mera naše ljubezni, razumevanja, potrpežljivosti in predvsem sprejemanja otroka takšnega, kot

je, z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Pomagajmo mu najti njegova močna področja in jih razvijajmo, z razumevanjem sprejmimo šibke točke in mu stojmo ob strani, ko nas potrebuje. Pohvala in spodbuda delata čudeže.

Uspeh lahko dosežemo le z usklajenim pristopom doma in šole. Šola se zaveda pomena samospoštovanja tako pri učiteljih kot pri učencih, zato smo že v preteklem šolskem letu začeli z organiziranim izvajanjem projekta Razvijanje občutka lastne vrednosti. Izvedena so bila izobraževanja za učitelje in dejavnosti za učence. Izkušnje so pozitivne, zato bomo v tem šolskem letu s projektom nadaljevali in ga razvijali naprej. Graditev pozitivne samopodobe je dolgoročen cilj in trajna naloga, postala naj bi način razmišljanja in dela na šoli. Veliko smo že naredili na tem področju, saj smo mnoge vsebine razvijali že v okviru projekta Zdrava šola. Gre torej za nadgradnjo, dopolnjevanje in predvsem sistemski pristop.

Za konec še nekaj misli iz gradiva za spodbujanje pozitivne samopodobe. Razmislimo ob njih.

Otroci se učijo iz izkušenj

Če otrok živi s kritiko, se nauči obsojati.

Če otrok živi s sovraštvom, se nauči pretepati.

Če otrok živi z zasmehovanjem, se nauči biti sramežljiv.

Če otrok živi z zasramovanjem, se nauči občutiti krivdo.

Če otrok živi s strpnostjo, se nauči biti strpen.

Če otrok živi s spodbudami, se nauči biti zaupljiv.

Če otrok živi s hvalo, se nauči ceniti.

Če otrok živi s pravičnostjo, se nauči biti pravičen.

Če otrok živi z varnostjo, se nauči zaupati.

Če otrok živi z odobravanjem, se nauči ljubiti sebe.

Če otrok živi s sprejemanjem in prijateljstvom, se nauči najti ljubezen.

Zdenka Pengal, ravnateljica

**Redno ali honorarno
zaposlimo dekle
za strežbo
(vikendi prosti)**

Tel.: 031/327-003

SPOZNAVAJMO SVOJO DOMOVINO

Izleti se nadaljujejo

Na gradu Prem

Ilirska Bistrica

Poln avtobus je drvel po avtocesti. Za ta dan je bil napovedan dež. Prva postaja na naši poti je bil Prem. Naselje na brkinskem gričku je zavarovano kot kulturni spomenik, saj je lep primer brkinske arhitekture. Ogledali smo si spominsko sobo pesnika Dragotina Ketteja, saj njegova rojstna hiša ne stoji več. Ogled gradu, ki je res prava posebnost, je bil

zelo zanimiv posebej zato, ker je občina Ilirska Bistrica ureditev vzela zelo zares. Ta grad je prvič omenjen že 1213. leta. Grad in naselje pa je postavljen na temeljih rimske utrdbe. V Ilirski Bistrici nas je sprejela gospodična Mojca Memon, ki nam je na zelo zanimiv način predstavila stari del mesta. Želodce smo napolnili na turistični kmetiji Bubec v

kraju Bree. Pečene postrvi iz domače ribogojnice so tekstile vsem. Konji in druge domače živali so ustvarjali občutek domačnosti, atrakcija pa je bila čreda damjakov. Obiskali smo še jezero Mola, ki je pravo zavetišče obvodnih ptic, in Klivnik, kjer je velika rezerva vode za dovodnjavanje reke Reke in s tem ohranjanje zdravega vodotoka. Vsekakor je bilo opazno, da se Bistričani zelo trudijo za razcvet turističnega gospodarstva. Zanimivo bo spremljati rezultate njihovega truda.

Pot je bila naporna

Sedmera jezera

Vremenska napoved nam je obetala moker izlet. Na poti iz Vogarja proti Planini pri jezeru pa nas je vseeno grela sonce. Po malici smo krenili preko Dednega polja na planino Ovčarijo. Po krajšem počitku pa smo krenili proti Štapcam. Nekateri so prišli do tja s sapo, ki bi lahko zamenjala kovaški meh. Nevajeni vztrajne hoje in zasedeni pred televizorji in računalniki, so imeli kar težave z vzponom na dvatisočak Tičarico. Vetrovi so se obrnili in sledil je hiter spust do koč pri Sedmerih jezerih. Zadnje je že poškopila prihajajoča nevihta. Enolončnice niso vajeni vsi, pa vendar so se nekako podprli. Dež je prenehal in napotili smo se še k četrtemu jezeru. Med igro ob vodi se je utrujenost kar nekam izgubila. Pred spanjem smo pred koč zapeli. Prav ponosni smo bili, ko sta nam dva mlada Francoza iz Grenobla hvalila našo himno, češ, da je najlepša na svetu, saj govori o ljubezni in prijateljstvu, kar je velika redkost. Drugo jutro smo po zajtrku krenili čez planino Lopučnico in Kal proti Gracijam. Nekatere je ta pot dodobra utrudila, zlasti tiste, ki si nočnega počitka niso privoščili v polni meri. Pa tudi marsikateri nahrbtnik je imel preveč nepotrebne teže. Krnska jezera pa so vseeno malo popravila razpoloženje. Tudi hrana je tu bolj teknila. Spust v Lepeno je bil za nekatere udeležence, nevajene vztrajnostne hoje prava muka. Pa vendar so nekako uspeli priti do doma Klementa Juga, kjer nas je čakal avtobus. Izlet, ki je marsikomu izčrpal vse moči.

Ob izviru Krupe

Metlika - Kolpa

Metlika se ponaša z Belokranjskim muzejem. Voditeljica nam je učinkovito predstavila zgodovino obkolpskih krajev in njihovo nemirno življenje, saj so jo zaznamovali nešteti vojni pohodi. Predstavila je življenje ljudi nekoč in danes in njihove značilne izdelke. Zatem smo si ogledali še slovenski gasilski muzej in zvedeli, da je v Metliki doma najstarejše gasilsko društvo pri nas. Za naše izletnike pa je bil očitno najbolj zanimiv Pri-mostec, kamp ob Kolpi, kjer so se naučili

vodnih radosti. Posebej zanimivo jim je bilo ilegalno prehajanje državne meje (plavanje preko reke), saj je tu sploh ni čutiti. Hvaležni smo bili najemnici gostinskega lokala in upravnici kampa, ki nas je sprejela zelo gostoljubno in nam omogočila, da smo se res dobro počutili. Odhod proti domu nam ni bil preveč po volji, pa kaj hočemo, starše bi preveč skrbelo, če bi zamujali. Na poti domov smo si ogledali še izvir Krupe, ki je kar preveč skrit običajnim obiskovalcem.

Nepozabna aqualuna

Podsreda - Podčetrtek

Trg, velik kot naša Lukovica, nas je presenetil s svojo urejenostjo. Za predstavitev je poskrbela uslužbenka Kozjanskega parka. Razkazala nam je bavarsko hišo, ki je osrednji družabni prostor v trgu. Pranger - sramotilni steber - že od leta 1667 govori o trških pravicah tega naselja. Zazrti v razvoj celotnega območja, so se krajani spoprijateljili z Bavarskim mestom Wolfsegg in nastalo je bavarsko - slovensko društvo. Zavzemali so se za ohranjanje kulturne in krajinske dediščine. Leta 1998 je bilo podpisano pismo o nameri in leta 1999 se je začel izvajati projekt evidentiranja in dokumentiranja stavbne dediščine Kozjanskega regijskega parka, ki obsega kar 196 kvadratnih ki-

Ob Ivarčkem jezeru

Koroška

Najprej smo obiskali cerkev na Homcu pri Slovenjgradcu. Mir okoli nje ni zmotil niti obljubljeni duhovnik, ki naj bi nam razkazal njeno notranjost. Zato smo nadaljevali pot do gradu na Ravnah. Tam smo si ogledali muzej, ki prikazuje življenje v tem delu Koroške, rudarsko in jeklarsko delo in to vse ob tako prijetni in zanimivi razlagi, kakršne do sedaj še nismo doži-

veli. Zanimiv je tudi angleški park pred gradom. Nato smo se napotili v Kotlje do Prežihove bajte. Tudi tu je bila razlaga izjemno prijetna brez vsem znanih podrobnosti, ter opisom tistega dela življenja Prežihovega Voranca in njegovih domačih, ki ga malokdo pozna. Nadvse prijetno pa je bilo tudi pri Ivarčkem jezeru. Urejena okolica je vzbujala željo, da bi bilo kdaj tudi pri našem zadrževalniku Drtjščica tako lepo. V gostinskem lokalu so nas do-

bro pogostili. Posebej nam je bila všeč kuharica, ki je kot dobra mamica skrbela, da ne bi odšel kdo lačen od mize. Seveda kopanje je bila glavna stvar. Pa tudi igrišče za mini golf je atrakcija, ki pritegne mnoge obiskovalce. Na razpolago sta tudi dva igrišča za odbojko na mivki, ki postaja vse bolj popularna. Upamo, da bodo rekreativno ponudbo še razširili. Vsekakor smo se vračali zadovoljni domov.

V.G.

DEBELI RTIČ - DIŠEČ PO DOMU

Rdeči križ Domžale je v letošnjih šolskih počitnicah ponovno organiziral letovanje osnovnošolskih otrok v Mladinskem zdravilišču in letovišču na Debelem Rtiču. Na tem izredno lepem koščku slovenske obale sta v času od

šestega pa do šestindvajsetega julija letovali tudi dve skupini otrok iz našega okoliša. Bila sem pedagoški vodja prvi skupini, ki je vključevala sedeminštirideset osnovnošolcev iz domačjske, mengeške, moravške in lukoviške občine. V pomoč so mi bili zanesljivi vzgojitelji, ki so svoje delo zelo odgovorno opravili.

Na daljšem sprehodu je bil počitek zelo zaželen...

Zdravilišče Debeli Rtič, kjer letujemo že nekaj let, je obdano z bujnim sredozemskim rastlinjem in lahko dostopno plažo, ki vključuje tudi bazen z morskovo vodo. Zaradi ugodne obmorske lege je zdravilišče primerno za zdravljenje in rehabilitacijo otrok in mladine z različnimi kroničnimi obolenji ter po različnih poškodbah. Številna igrišča omogočajo veliko različnih možnosti za rekreacijo. Poleg plavanja so bili otroci deležni pestrega športnega in kulturno-družabnega življenja. Lahko so se vključevali v razna športna tekmovanja, ki so bila organizirana za vse otroke iz Slovenije in tudi tujine. V tem času so tam letovali tudi otroci iz Švice in Rusije.

Za dobro voljo in igre naših otrok smo zelo dobro poskrbeli. Naše razgibano življenje so poleg dejavnosti v vodi in ostalih športnih animacijah popestrile tudi likovne delavnice, raziskovanje življenja v morju in izleti v bližnjo okolico. Otrokom smo omogočili zdravo in koristno preživljanje počitnic in jih razvedrili v naših skupnih trenutkih.

Marta Lavrič

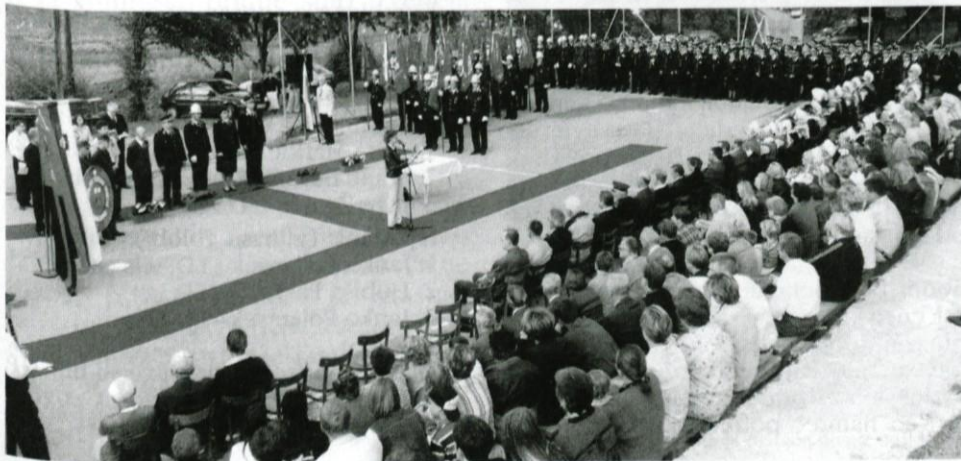
SLAVNOSTNA SEJA PGD TROJANE

Četrtega avgusta teden dni pred praznovanjem svoje 90-letnice, so se trojanski gasilci v sicer bolj skromnem številu skupaj s predstavniki gasilskih društev iz okolice in predstavnikoma Gasilske zveze Lukovica, Matjažem Markovškom in Blažem Judežem zbrali na slavnostni seji v prostorih Gostinskega podjetja Trojane. Župan Anastazij Ž. Burja se je za svojo odsotnost opravičil.

Uvodni nagovor je imel predsednik PGD Trojane Primož Smrkolj, ki mu je sledil član poveljstva Luka Dobršek s kratkim orisom zgodovine gasilstva v tem prostoru. Večkrat je omenil tudi pomen tehnične opremljenosti gasilskega društva, ki je ravno v dneh pred praznovanjem postalo bogatejše za nov gasilski avtomobil, volkswagnov LT 46 fugon, ki bi, ko bi ga dobili nekaj tednov prej, že lahko služil svojemu namenu in pripomogel k hitrejši pogasitvi požara v zvoniku cerkve v Podzidu. Vse zbrane je pozdravil tudi predsednik GZ Lukovica Matjaž Markovšek, ki je pohvalil delo in prizadevnost trojanskih gasilcev.

Nato so sledile podelitve priznanj članom in drugim društvom. Med člani so podelili tudi dve priznanji za 50 let dela v društvu, ki sta ju prejela Valentin Cukjati in Ivan Novak. Slovesnost, ki ji je sledil družabni del, je bila sklenjena z nagovorom poveljnika GZ Lukovica Blažem Judežem, povabilom na osrednjo slovesnost 11. avgusta, kratkim filmom o prihodu novega vozila na Trojane in njegovi prvi vožnji po območju, ki ga pokriva Gasilsko društvo Trojane, še posebej po najbolj oddaljenih in najtežje dostopnih vaseh.

MS

PRIREDITEV OB 90. OBLETNICI PGD TROJANE IN POČASTITVI PREVZEMA NOVEGA GASILSKEGA AVTOMOBILA

Trojanski gasilci imajo nekaj let že kar pregovorno "srečo", da njihove prireditve in veselice pospremi slabo vreme. Tudi letos ni bilo nič drugače, čeprav je kazalo še na slabše. Potem ko je v soboto, 11. avgusta, že od jutra lilo kot iz škafe, se je proti popoldnevu vreme vendarle uneslo in okoli sedme, ko se je začela prireditev v počastitev 90. obletnice njihovega društva, se je izza oblakov za kratek čas pokazalo celo sonce - na žalost premalo, da bi ogrelo ozračje, zaradi česar so bili gostje in obiskovalci prireditve in kasneje veselice pošteno premraženi; a to jim ni preprečilo, da se ne bi povesečili s svojim gasilskim društvom ob tako spoštovanja vredni obletnici.

Gasilstvo ima na Trojanah resnično dolgo tradicijo - že leta 1910 so se pojavile prve ideje in predlogi o ustanovitvi gasilskega društva, predvsem zaradi številnih uničujočih požarov v okolici v prvih letih 20. stoletja. Potem ko je bilo na občinski seji predlagano, da se v občini ustanovi gasilsko društvo, je bil predlog sprejet in določili so tudi začasni odbor za prostovoljno gasilsko društvo. V nekaj dneh je tako nastalo društvo, ki je imelo 27 delujočih članov. Predsednik je bil Franc Kralj iz Zavrha pri Trojanah - oče častnega občana občine Lukovica, priznanega arhitekta Nika Kralja, ki se odzval vabilu trojanskih gasilcev in se udeležil njihove slovesnosti. V prvih letih društva je bila temeljna naloga nakup opreme in usposabljanje članov, kar vsa gasilska društva poudarjajo tudi danes.

Članstvo se je zopet razmahnilo po 2. svetovni vojni in vse do danes je gasilsko društvo kot del najštevilčnejše prostovoljne organizacije v Sloveniji ostalo ne le humano društvo z bogato tradicijo, temveč tudi eno izmed glavnih združevalnih in povezovalnih dejavnikov kraja. Verjetno ni odveč poudariti, da je na Trojanah naklonjenost gasilskemu udejstvovanju, z katerimi nihanji v preteklosti, vendarle precejšnja, kar se je pokazalo ne samo ob zbiranju prispevkov za nakup novega gasilskega vozila, temveč tudi z udeležbo na prireditvi ob 90. obletnici društva.

Prireditev se je pričela s parado formacij gasilcev in gasilskih vozil, na čelu katere so hodili člani in članice društva narodnih noš iz Domžal ter Godba Občine Lukovica. Parada, ki je bila prava paša za oči, se je vila po cesti proti gasilskemu domu na Trojanah, okoli doma in se končala na igrišču pred njim. Sledili so pozdravni nagovori predsednika PGD Trojane Primoža Smrkolja, podpredsednice gasilske zveze Slovenije Marinke Cempre, župana Občine Lukovica Anastazija Ž. Burja in podpredsednika GZ Lukovica Braneta Močnika.

Po podelitvi priznanj in odlikovanj se je slovesnost približala

nadaljevanje na 22. strani

nadaljevanje z 21. strani

vrhuncu - prevzemu novega gasilskega avtomobila VW LT 46 furgon, ki je dodatno opremljeno s standardno gasilsko opremo, visokotlačno črpalko, 500 litrsko cisterno za vodo in udobnim prostorom za prevoz oseb. PGD Trojane je vozilo nabavilo ob pomoči GP Trojane d.d., Občine Lukovica, KS Šentgotard, KS Trojane in več kot 15 botrov - posameznikov in podjetij, ki so prav tako prispevali večje zneske, izdatno pa so nakup s prostovoljnimi prispevki podprli tudi krajanji sami.

Predsednik PGD Trojane je po odkritju vozila, predal ključe v uporabo poveljniku društva Tonetu Lavraču in šofer Branko Založnik je sedel v avto ter prižgal sireno, kar je bilo pospremljeno z bučnim aplavzom. Najpomembnejšemu delu prireditve za trojanske gasilce je nato sledil kratek kulturni program, v katerem so sodelovali: Godba O. Lukovica, MPZ Lipa Trojane in mlada harmonikarica Urška.

Program, katerega scenarij je bil delo Lada Goričana, je bil tako končan in začel se je zabavni del z veselico in narodnozabavnim ansamblom Viharnik. Glede na neverjetno mrzlo noč je bilo število obiskovalcev prireditve, ki so vztrajali do polnoči, ko se je začel prelep 8-minutni ognjemet, ki so ga v počastitev 90. obletnice društva financirali sponzorji, prav neverjetno.

Tudi po ognjemetu se število obiskovalcev ni tako zelo razredčilo, kot je bilo pričakovati, in okoli druge ure, ko so se "runde" ansambla Viharnik bližale koncu, je bilo plesišče pod trojanskim gasilskim domom skoraj pretesno za razposajeno množico, ki se ji ni mudilo domov. Mene je ob vsem tem preveval prijeten občutek, da se za razvoj trojanskega gasilstva in nadaljevanje tradicije ni potrebno bati, saj je število mladih članov veliko, podpora društvu v kraju pa prav tako. V pogovorih sicer nisem zasledila, da bi društvo že razmišljalo o svoji 100. obletnici, a sodeč po letošnji prireditvi, nas čez deset let čaka še bolj bučno in slovesno praznovanje.

Ko bi do takrat novo vozilo zares čim manjkrat uporabili za gašenje požarov in čim večkrat za obiskovanje tekmovanj in družabnih srečanj, kot so v svojih govorih večkrat poudarili gostje prireditve....

Maja Smrkolj,
foto: Janez Kušar

LD Domžale - prehodni pokal je za eno leto v njihovih rokah

TEKMOVANJE ZA PREHODNI POKAL OBČINE LUKOVICA NA PRVINAH

Lovska družina Trojane - Šentožbolt je v nedeljo, 12. avgusta, gostila lovce iz sedanjih pa tudi bolj oddaljenih lovskih družin iz okolice Ljubljane ter Savinjske doline na VIII. lovskem strelskem tekmovanju in V. tekmovanju za prehodni pokal Občine Lukovica. Strelci so se ekipno in posamično pomerili v treh disciplinah: streljanju na glinastega goloba, v tarčo srnjaka in kombinaciji obeh. Prehodni pokal občine Lukovica, ki potuje od enega ekipnega zmagovalca v kombinaciji do drugega, je tokrat, sicer drugič, a ne zaporedoma, osvojila LD Domžale - za pridobitev pokala v trajno last so namreč potrebne tri zaporedne zmage.

Rezultati:

Kombinacija - ekipe (prehodni pokal):

1. LD Domžale
2. LD Ig pri Ljubljani
3. LD Šmartno ob Paki

Kombinacija - posamično:

1. Miha Ajtnik - LD Domžale
2. Ljubiša Pavlovič - LD Ig
3. Tone Markič - LD Udnboršt

Kombinacija - veterani:

1. Tone Markič - LD Udnboršt
2. Franc Barbič - LD Šmarna gora
3. Jože Žgank - LD Žalec

Izpadanje (glinasti golobi):

1. Janko Poljanšek - LD Sela
2. Ljubiša Pavlovič - LD Ig
3. Janko Poljanšek - LD Sela

Glavni sponzorji prireditve so bili: GP Trojane d.d., Občina Lukovica, Geograd d.o.o., Mini Market Atrans d.o.o.

BALINANJE NA PREVOJAH OD LETA 1850

Mladi up v balinanju Jaka Škarja na domačem balinišču

Na Prevojah se prvič omenja balinanje s prihodom prvega lastnika hiše iz družine Škarja. Najstarejše hišno ime je bilo "Pr Jer". Škarjevi so ena od petih najstarejših družin na Prevojah, ki so ohranili priimek do danes. Samo balinanje je povezano z gostilno Škarja, saj je bil to del njihove ponudbe in tradicije, ki jo sedaj nadaljuje že peta generacija gostilničarjev. Zdajšnji gostilničar Jernej Škarja st. se nerad spominja težkih obdobji za gostinstvo in balinanje, ki so jih najbolj okusili njegov oče, ded in praded.

Leta 1985 se je Jernej Škarja st., ali kot mu radi pravimo "Nejče", od-

ločil, da obnovi in podaljša staro balinišče v sodobno balinišče mednarodno dogovorjenih mer. Pred tem časom je bilo balinišče krajše, pa tudi pravila so bila stvar dogovora, kar je velikokrat povzročilo spore med igralci. Spori in nezadovoljstvo pa so bili poleg družinske tradicije poglavitni vzroki za posodobitev balinišča.

V Nejčetovi mladosti je bilo Pri Škarju kar dvoje balinišč (eden je bil krajši za otroke). Najstarejše krogle ali kugle so bile iz hrastovega lesa, ki so jih izdelali domači kolarji, potem so kupili narejene iz mahagonijevega lesa, kasneje pa so se uveljavile kro-

gle iz plastičnih mas, ki so jih do danes popolnoma nadomestile kovinske. Pri tolčenju kugel se je še do danes ohranil rek "les na les" V vseh letih se "Pri Škarju", kakor tudi radi imenujemo gostilno Škarja, kalijo mladi in starejši igralci in spoznavajo nove tehnike, taktike in užitke igranja po vsesplošno uveljavljenih (evropskih) pravilih.

Vsako leto se Pri Škarju prireja vrsta turnirjev. Igra se posamezno, v parih, v trojkah in tudi četvorkah. Posebno velik pomen ima turnir ob krajevnem prazniku KS Prevoje vsako leto, takrat se namreč igra za pokal Alojzija Škofica.

Pod pokroviteljstvom gostilne Škarja tekmuje več ekip, ki nastopajo med okoliškimi občinami in v veteranski ligi. Veteranska ekipa trenutno zaseda drugo mesto v tej ligi. Najmlajši up v balinanju je Nejčetov sin Jaka Škarja, ki zastopa balinarski klub Budničar s Količevega. Naš kraj zastopa v ekipi, ki nastopa v državnem prvenstvu in je dosegla četrto mesto v Sloveniji. V posameznih dvobojih pa je osvojil veliko prvih in drugih mest na prvenstvih po Sloveniji, saj ima že kar zajetno zbirko medalj in pokalov.

Jakov starejši brat Jernej ali po domače "Nejc" pa se je navdušil za mali nogomet in zbral ekipo, ki je imela že nekaj uspešnih tekem. Nogomet je bil namreč v mladosti očeta Nejčeta najljubši šport. Družini Škarja se najbrž ni treba bati, da bi se ne ohranila družinska športna tradicija. Sicer pa se lahko prepričate sami, kako zanimiva igra je balinanje, s svojim obiskom. Prepričan sem, da vas bodo toplo sprejeli med svoje vrste.

Danilo Kastelic

NOGOMETNI TURNIR?

Iz Tuhinjske doline smo izvedeli, da so v Blagovici organizirali nogometni turnir, na katerem je ekipa Šmartno iz Tuhinja zasedla drugo mesto. Organizatorji turnirja našega časopisa niso obvestili - verjetno zato, ker so bili prepričani, da ne bodo zmagovalci. Pa vendar je prav, da vsem ostalim sporočimo, da smo izvedeli tudi za ime zmagovalne ekipe, prihaja namreč iz Krašnje. Seveda je ta izjava neuradna, morda so si Tuhinjci turnir le izmislili, da bi me sprli z Blagovičani. Ampak pokal je bil pa vseeno originalen.

V.G.

Ekipa iz Tuhinjske doline je osvojila drugo mesto

ZAPELI SMO NA SV. PLANINI NAD ZAGORJEM

Pevci iz Krašnje na Sv. Planini nad Zagorjem

Slovenci smo že po prostoru in tradiciji navezani na kulturno dediščino. Do nje imamo prav poseben odnos, svojevrstno spoštovanje, ki se prenaša iz

roda v rod. Dopusti in počitnice so prava priložnost, da človek spozna zgodovinska zrna naše prelepe domovine in vse to združi z duhovnostjo. Slovenija je zares

lepa in jo kar premalo poznamo. Lepo je, kadar se ljudje med seboj povežemo tudi v dopustniških dneh in si tako polepšamo dan zase in hkrati razveselimo druge.

Tako smo se tudi člani Cerkvenega pevskega zbora iz Krašnje v vročem juliskem nedeljskem jutru podali na romarsko pot na Sv. Planino nad Zagorjem. Jelica in Jože, ki zvesto vodita naš pevski zbor, sta se zelo potrudila, da je naš izlet dobro uspel. V prelepi, hladni cerkvi, ki je posvečena Marijinemu imenu, smo s petjem olepšali mašniško bogoslužje in zelo razveselili domačine, ki so k maši prišli v velikem številu. Prijetno je bilo tudi srečanje s tamkajšnjim župnikom, ki nam je zaupal nekaj doživetij z Madagaskarja, kjer je deloval kot misijonar celih petindvajset let. Sedaj deluje v tej župniji, ki je najmanjša v ljubljanski nadškofiji. Ustanovljena je bila leta 1900 zaradi velikega števila romarjev. Cerkev leži 985 m nad morjem. Njen prvotni nastanek ni znan, saj prva zanesljiva letnica posega v leto 1648. Slikovit razgled s te visoke romarske točke je pravcata paša za oči, ki človeku ostane še dolgo v spominu.

Marta Lavrič

MIKLOVA ZALA

V letnem gledališču Studenec pri Domžalah je od 27. do 29. julija potekal Kulturni poletni festival s predstavitvijo domače gledališke predstave Miklova Zala. Napisal jo je župnik in učitelj slovenščine na nekdanji celovski gimnaziji Jakob Sket, doma iz okolice Vrbskega jezera. Zgodovinska osnova in ustno izročilo o Miklovi Zali pričajo o trpljenju in prvem kmečkem uporu na Slovenskem, ki je bil leta 1478 na Koroškem, v sami zibelki slovenstva. Ljudsko igro je napisal leta 1946 Fran Žižek in še istega leta je bila njena krstna predstava v mariborskem gledališču. Ljudska igra Miklova Zala je že vrsto let vznemirjala Lojzeta Stražarja, predsednika Kulturnega društva Miran Jarc Škocjan. In želja se mu je uresničila v letošnji sezoni.

V ljudeh na Koroškem še danes živi spomin na to žalostno dobo, čeprav je od tistega časa minilo dobrih 400 let. Tudi zato sta režiser Lojze Stražar in asistent režije France Stražar pripravila bogato odsko sceno; zbrala preko 100 igralcev iz občin Lukovica, Moravče, Mengeš in Domžal, sodelovali so še pevci domžalskih zborov; folklorna skupina Svoboda iz Mengša ter Konjerejsko društvo Lukovica.

Tribuna nad odrom je bila polno zasedena, vse do zadnjega kotička in predstava se je pričela. Mlado dekle, Miklova Zala, doma v Rožu, je glavna oseba v ljudski igri in odigra v vseh prizorih pogumno in neustrašno dekle, ki se ne boji domačih fantov, pa tudi Turkov ne. Tresoglav se z vsemi svojimi spletkami izda in proda Zalo za zlatnike. Premožen kmečki sin se izkaže za bojazljivca in spletkarja... Hlapec pri Miklovih skozi vse prizore vleče nit srčnosti, poštenosti in pravičnosti, ki naposled tudi zmaga. Na koncu se Zala srečno vrne iz suženjstva domov v Rož na Koroško in se poroči s svojim zaročencem, kateremu so spletkarji pred tem že skoraj omajali vero v ljubezen in zvestobo.

Kmetje pripravljajo punt proti Turkom

Ljudsko igro Miklova Zala je režiser umestil v naš čas prav zato, ker je pred slovenskim narodom zelo podoben prelomni čas odločitve obstanka naroda, ko odhajamo v zvezo evropskih držav. V družbi številnejših narodov se bomo srečali s podobnim problemom kot Zala. Najprej so jo hoteli prodati trgovci, spletkarji in premožni kmetje, ki so zavoljo svojih osebnih koristi pripravljali pozabiti svoj jezik, vero in svoj narod. Zala je kot lik Slovenije, ki se je žrtvovala, trpela s svojo vztrajnostjo in neomajnostjo ohranila vero in postavbo. Sporočilo bi se torej glasilo: V Evropski zvezi narodov naj bi vsi narodi imeli enake pravice do svojega jezika in identitete, ne glede na moč denarja. Prav tu pa bomo Slovenci morali vztrajati, da bomo ohranili nacionalno istovetnost in

suverenost na svoji zemlji. Kaj si bodo izborili naši pogajalci za EU, je lahko predvideti, saj so po večini takšni, ki radi slišijo le žvenket kovancev v žepu.

Kulturni poletni festival na Studencu je uspel v največji meri, kar se je videlo na veselih licih obiskovalcev, ki so zadovoljno zapuščali ljudsko igro Miklova Zala. Pohvaliti moram vse, ki so kot igralci sodelovali na tem festivalu posebej pa še režiserja, ki je vse skupaj srečno in uspešno izpeljal. Le-ta mi je namreč zatrdil, da je mislil prav na vse, zato je tudi "za mašo dal", s priporočilom, da bi vreme zdržalo, in tudi je.

Ponovitev Miklove Zale bo še konec avgusta, zato pridite pogledat. "Se spleča, samo ne okrog govort".

Danilo Kastelic

Ob gozdičku je zapustil lastnika JUGO. Poleg njega so taborili čez poletje fantje iz Prevoj, Šentvida, Rafolč in Lukovice. Smeti so metali kar v Jugota. Mogoče bomo na Prevojah kdaj odprli kamp za taborjenje. Pospravite za seboj!

Opozorilni znak za delo na cesti je neznani silak vrgel v Radomljo pod mostom v Vrbi

Krašnjani pripravljajo predstavo

Dobrodošli novi lastniki stanovanj na Prevojah

Ivarčko jezero tako, kako pa naš zadrževalnik?

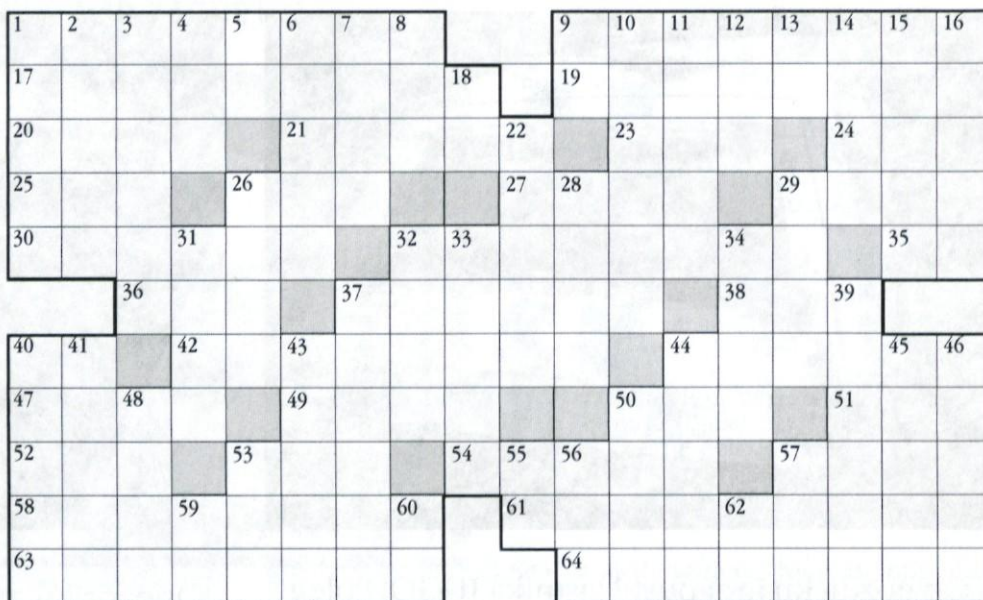

Ivarčko jezero - bo tako tudi pri nas?

OSEBE IZ ROKOVNJAČA

VODORAVNO: 1. Ime rokovnjaške neveste, 9. literatura, 17. izvršni organ ali oblast, 19. pristanišče v Gani, 20. reka v Franciji, ki teče skozi Pariz, 21. grenki zeliščni liker, 23. prva slovenska veleposlanica v Avstriji (Katja), 24. plod, 25. rimska boginja jeze, 26. desni pritok Volge, 27. slovenski tednik za glasbo, film in TV, 29. indijanska plemena v Srednji Ameriki, 30. svečani mimohod vojaških enot, 32. otroška črevesna glista, 35. začetnici našega čebelarja, 36. spodnji del prostora, 37. brenkalo na šest do deset strun, 38. Hercegovec, 40. kratica za Geološko društvo, 42. zunanji zarodni list, 44. župnik (književno, redko), 47. surovina za kovine, 49. pretepač, rvač, 50. džip romunske tovarne Dacia, 51. kratica za ribonukleinsko kislino (originalno), 52. neimenovana oseba, 53. predmet, stvar, 54. pravo ime vodje rokovnjačev, 57. hribovje na Dekanu v Indiji, 58. grm ali drevo iz družine gabrovk, 61. Poloničin stric, ki je ovadil rokovnjače (dve besedi), 63. letalstvo, 64. prazen prostor.

NAVPIČNO: 1. Prašek za posipanje, 2. operno gledališče, 3. središče Slovenskih gor, 4. brezalkoholna pijača, 5. predlog, 6. otok v Jonskem morju – Odisejeva domovina, 7. kal, poganjek, 8. ime igralk Gardner, 9. okrajšava za starejši, 10. konglomerat, 11. knjiga Janeza Janše, 12. čut za zaznavanja vonja, 13. začetnici avtorice knjige Peklenska gugalnica, 14. pladenj (pogovorno), 15. predaja, priznanje poraza, 16. plesen na vinski trti, 18. površinska mera, 22. ameriška filmska nagrada, 26. hrvaški skladatelj

(Krst), 28. mestece na Danskem, 29. oblika moškega imena Marko, 31. kocka (latinsko), 32. opera Giuseppa Verdija, 33. ameriški violinist (Isaac), 34. osrednji slovenski dnevnik, 37. večja potovalna torba, 39. lirske cikel Simona Jenka, 40. glavna moška oseba, vodja rokovnjačev, 41. srbsko in bolgarsko ime za Donavo, 44. lovski položaj, 45. ime slovenskega čebelarja Janše, 46. mestece na Bavarskem, 48. prvi javni nastop (debut), 50. dvanajsti mesec v babilonskem koledarju, 53. slovenski publicist (Andrej), 55. začetek abecede, 56. kratica za neznan leteči predmet, 57. instinkt, nagon, 59. simbol za radij, 60. simbol za kalcij, 62. začetnici slovenske igralk (Cvetje v jeseni).

Anagram

Katero vas v naši občini sta obiskala
MICA in VITO?

*Odšla si tja, kjer ni
trpljenja,
nam pa je ostala
bolečina in
tiha solza večnega
spomina,
dobrota tvojega srca
nikdar ne bo
pozabljena*

ZAHVALA

V osemnosedemdesetem letu nas je
zapustila naša dobra mama, babica
in prababica

IVANKA BREZNIK Repenčкова mama iz Rafolč

Ob boleči izgubi se iskreno
zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem, sosedom in znancem
za izrečena pisna in ustna sožalja,
darovano cvetje, sveče in svete
maše.

Iskrena hvala gospodu župniku
Andreju Svetetu za vso duhovno
skrb ob bolezni, zadnje poslovilne
besede in lepo opravljen obred.

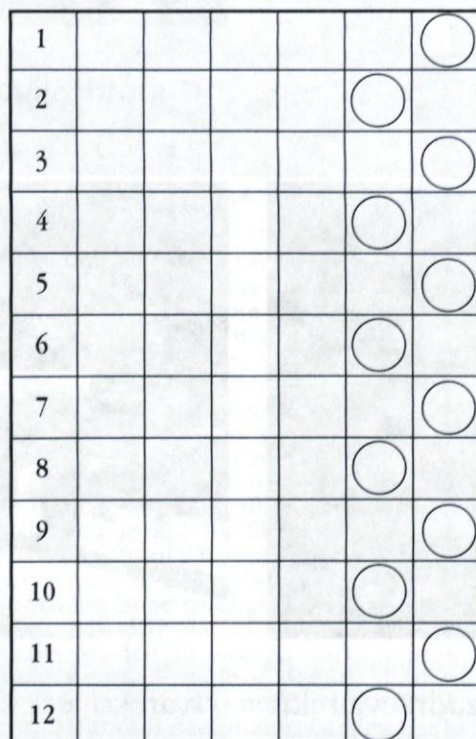
Prisrčna hvala za lepo petje
cerkvenemu pevskemu zboru
z Brda.

Hvala vsem, ki ste jo v tako
velikem številu pospremili na
njeni zadnji poti, jo imeli radi in jo
boste ohranili v lepem spominu.

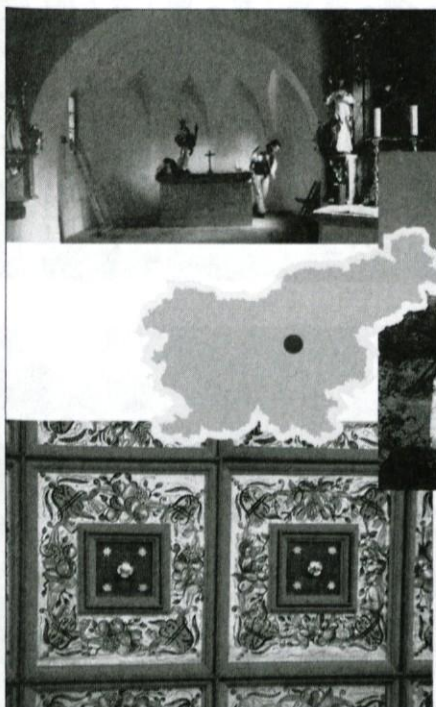
Vsi njeni

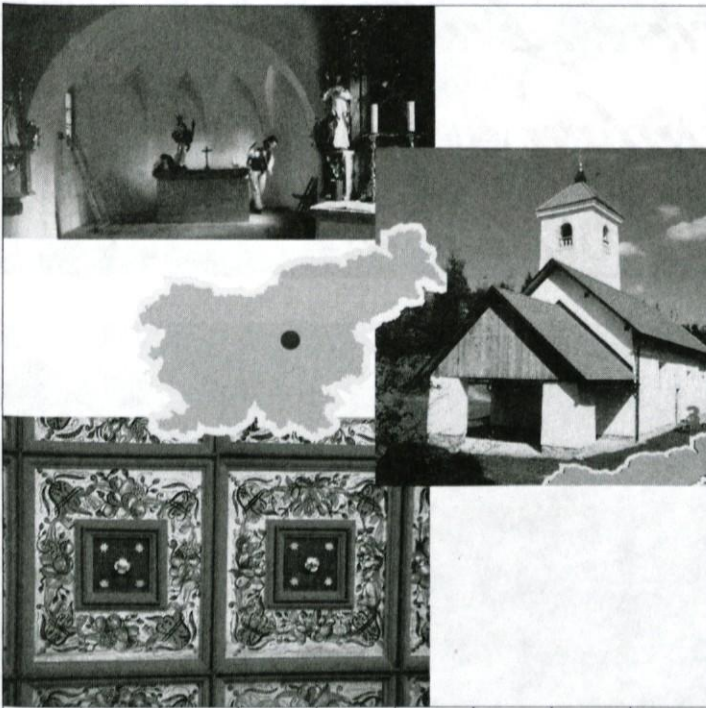
Izpolnjevanke

1. Vas nad Blagovico (Veliki in Mali)
2. Kiselkasto južno sadje
3. Vas pri Kamniku, znana po najdišču iz paleolitika (mamut)
4. Naravna znamenitost v bližini Tolmina
5. Srebrn starogrški kovanec
6. Klobčič
7. Mesto v evropskem delu Turčije, Odrin
8. Vrednostni papir za poravnavo dolga
9. Grad pri Cerkljah, protokolarni objekt
10. Soglasnik, tvorjen z jezikom na trdem nebu
11. Manjši otok pri Lošnju
12. Duševno zaostal človek s hkratnimi telesnimi hibami

Na označenih poljih dobite **ime in priimek slovenskega pisatelja, ki se je rodil na Brdu in naslov njegovega dela.**

											PRISTOJBINA NA SODIŠČU	VELELNİK	SVITEK GAZE ALI VATE	NEKD. GL. MESTO BABILONIJE	ZAVETNIK KRANJSKE	LJUBICA ANG. PRINCA CHARLESA	IVO JAN	Ž. OSEBA IZ CANKAR- JEVEGA POHUŠANJA	DEL DUHOVNIŠKE OPRAVE	
										STANJE, POLOŽAJ										
										PERZIJSKI PESNIK IN ASTRONOM										
										DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE			AMERICU			CHARLES IVES AM. IGR. (PATRICIA)				
										STADION V BUDIMPEŠTI			POSMEH- LJIVEC, NESRAMNEŽ NUŠA TOME							
										JUDOVSKO MOŠKO IME				DEL MARIBORA DAN. IGR. NIELSEN						
										SOL TANTALOVE KISLINE										
										ANTON TRSTENJAK			UM. IME PEVKE IRENE KOGOJ	VEČJA DVORANA ... RINA						LEV NIKO LAJEVIČ TOLSTOJ ? KARENINA
										SVINČEV URANAT					KAMNITO ORODJE IZ NEOLITIKA	ŠPAN. MOŠ SPOLNIK	ŽALO- STINKA			
	ŽENSKA, KI IMA ZLATO- RUMENE LASE	HARFA, NA KATERO IGRA EOL	MESTO V UKRAJINI	IME PESNICE MUSER	JUNAK IZ ORIENTAL. PRIPOVEDEK	ROD TROP. RASTLIN	GRŠKA ČRKA	ADAMOVA DRUŽICA	GLEJ SLIKO	▶										
DVOŽIVKA ZELENE BARVE										▼		OGLAŠANJE GOSKE GR. MAT. IN FILOZOF		TOVARNA V BEGUNJAH PREBIVALKA BENETK						
NASELJE PRI V. BLOKAH											GRŠKA ČRKA ŠP. SORTA TRTE		BORIS OSTAN DALJAH LAVI		SOLMIZAC. ZLOG OČE (STARINSKO)					
ŠPANSKI LITERAT (DAMASO)							FRANC. IGRALEC AZRA KRISTANČIČ											OBLIKA IMENA RASTISLAV		
FABRIKA								ČLAN ČITALNI- SKEGA KROŽKA												
OLEG VIDOV			SODNIK V GRŠ. PODZEMLJU					DOLGOREPA PAPIGA				VRSTA MAMILA	DEL KOLES. DIRKE VEZNIK							
MESTNA ČETR DUBROVNIKA						ŽENSKI PRINCIP KIT. FIL.	NAJVEČJA CELINA	CVETLICA PRIMULA						OBLIKA IMENA KATARINA	ZA POLTON ZNIŽAN E SREDIŠČE VRTENJA					
BREŽŽOLČ- NOST								NEMŠKA ZALOŽBA	KOST V NOSU EKSPLOZ. TELO											
ZASTRUPITEV Z OLJEM STRUPENEGA BRINA									RAJMOND DEBEVC REKA NA TAJSKEM				VZPOREDNI GREBENI NA PILJ ALUMINU							
FILM BOŽA ŠPRAJCA				KRAJEVNI ODBOR	SENČNA STRAN (NAREČNO) TELEVIZIJA							PODOBA GOLEGA TELESA				MOLIBDEN OKRAJŠ. ZA STAREJŠI				
INTENZIVNO ČUSTVO						VODITELJ ODD. LEPO JE BITI MILIONAR						SKANDI- NAVSKO M. IME	▲					AVTORICA CILKA URANKAR		
STARA MERA ZA VINO						GEN. SEKR. OZN (KOFI)					◀ ROMAN FR. PISCA E. ZOLAJA	LADO AMBROŽIČ	ARABSKI ZREBEC							

Rešitve iz prejšnje številke:

Vodoravno: Klaviatura, zrakoplovec. Lvov, Ligeti, Ansa, Acores, Ta, Sa, TŠ, ČD, astra, mu, meteorski dež, orka, golob miru, era, rast, Tasilo, DI, klavzula, Otakar, in, ei, Tozon, Volar, ona, Nion, GT, Ira, seka, Ilinka, Li, NI, Akra, bajka, kid, AJ, Sion, pair, Ufa

ISCG
DOMŽALEAVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.

Cesta talcev 10, 1230 Domžale

☎ 01/721-10-82
GSM: 041/785-735

Tečaj B kategorije

12. 9. 2001
ob 18. uri

V OKTOBRU BO TEČAJ ZA TRAKTORISTE

*Ob prazniku občine Lukovica,
4. septembru
naše iskrene čestitke -
uredništvo*

